

Pasaulio Lietuvis
7 Glenview Lane
Lemont, IL 60439

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXIX NOVEMBER – LAPKRIČIO 3., 1994 Nr. 42

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka



Vėlinių vakarą Kauno kapinėse šimtų žvakučių liepsnelėmis sušvisdavo paminklas žuvusiems Lietuvos Nepriklausomybės kovose 1917-1920 metais. Jis skėsdavo gausybėje rudeninių gėlių žiedų, o prie jo susirinkę tūkstančiai kauniečių, pagerbdami žuvusius, giedodavo Lietuvai brangi...

Tai ypač erzino okupanto parankinius, vietinius komunistus. Jie paminklą nugriovė, o kapinių vietoje įrengė parką.

TAUTA IR TAUTOS ŠVENTĖ

Karolis Milkovaitis

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Grįžkime prie Vytauto Didžiojo. Mes nežinome, kaip Vytautas atrodė, nes joks jo atvaizdas niekada nebuvo rastas. Bet mes gerai žinome jo išitikinimų ir sielos būvį. Mes žinome, kad jis buvo šviesaus proto, taurių karališkų manierų. Nors jis mirdamas nepaliko politinio testamentą, bet iš jo žygių, narsumo ir politinės išminties galime susidaryti apytikrą nuomonę, ko jis iš mūsų – jo propalikuonių tikėtųsi. Manau, kad jis sakytų:

1. Ateities lietuvių kartos tegu seka mano pavyzdžiu netarnauti svetimiams, nei veiksmu, nei pavyzdžiu, nei žodžiu, nei sąžine.

2. Ateities lietuvių kartos tegu vadovaujasi mano žygiuose išmėgintu tiesos dėsniu, jog šalies laisvė igyja-

ma, apsaugojama ir apginama vien tik ryžtinga kova. Kitais žodžiais tariant, Vytauto Didžiojo pavyzdys nedviprasmiškai byloja: "Lietuvi, neprarask tautos laisvės, tačiau ją praradęs nenusiramink ir neprarask vilties, bet kovok, aršiai kovok, nes niekas kitas tau jos neiškovos. Tik kova yra laidas į laisvę."

Manau, kad Vytauto Didžiojo dvasią kėlė ir jo tikėjimas, kurį jis nors dalinai iš politinio patogumo, bet ir iš išitikinimo priėmė ir apsikristijo 1383 metais. Ir pasakui žemaičius apkrikštijo.

Atrodo, kad šimtmečius engiama ir naikinama lietuvių tauta tais dėsniais, gal ir nesąmoningai vadovavosi, būtent: ji nepalaužiamu išitikinimu ir atspara kovojai prieš rusų pastangas mus nutautinti, ir taip pat malda, ku-

ri, ypač spaudos draudimo laikotarpyje, beliko vienintelė priemonė tikybiškai ir kultūriškai išlikti lietuviams.

Toje tylioje kovoje liaudis, ilgai buvusi baudžiauninke, buvo viena, be jokių užtarėjų.

Bet štai, reikia pasakyti gana nelauktai, 1991 metų kovo mėnesį, Lietuva ir vėl atgavo laisvę, ir džiaugsmo ašaromis verkė visa tauta, tiek užjūriuose, tiek Lietuvoje. Ir dabar esame vieningi ir laimingi... Ar ne taip? Atsakymas turi būti trumpas ir nedviprasmiškas NE!

The GLASNOST PAPERS knygos autoriai vienoje vietoje rašo: "Brežnevo eros mitas Rusijoje buvo, kad tautybių klausimas Sovietų Rusijoje yra visiems laikams išspręstas, ir kad "socializmas išsivystė į istorinį kūrinį", būtent naują bendruomenę – "sovietų žmonėmis" vadinamą. Visos Sovietijos tautos gyvena harmonijoje ir džiaugiasi gerais tarpusavio santykiais, sukur-

tais ant "amžinų nesugriauamos draugystės pagrindų." Taip Brežnevas galvojo. Bet kaip jis klydo lietuvių atžvilgiu! Nors, tiesą pasakius, iš dalies Brežnevas ir buvo teisus, nes tos "naujos socializmo kultūros" likučiai išsisiurbė į daugelio lietuvių sąmones ir juos šiandien matome dabartinėje Lietuvos vyriausybėje ir tuose, kurie juos ten pasodino. Ir kažin, ar Vytautui Didžiajam tokia Lietuva patiktų?! Esu tikras, kad NE! Vadinasi, kova už laisvę dar ne-pasibaigė. Tiesa, tauta yra laisva, bet ta laisvė yra kaip vasara be saulės. Ne tokios Lietuvos mes ilgėjomės ar tikėjome, ne už tokią kovojome ir sielojomės. Ir ne tokį lietuvių, daugiau kaip 50 metų iškentėjusių raudonąją prispaudą, mes išivaizdavome. Dauguma mūsų sesių ir brolių Lietuvoje lietuviškai kalba, bet ne lietuviškai galvoja, o mus, išeivius, kritikuoja ir net patyčioja. Och, jie mielai pairna mūsų dolerius, bet da-

ro mums visokių sunkumų, jeigu norime būti pripažinti lygiateisiais su jais Lietuvos vaikais ir piliečiais.

Teko girdėti, kaip vienas iš viešnagės Amerikoje grįžęs dar jaunikas mūsų brolis kritikavo čia gyvenantį savo dėdę, tėvo brolį, pas kurį viešėjo. Girdi, dėdė turi pinigų, bet yra mažamokslis, ir kas svarbiausia – jis drįsta mane mokinti kaip mes Lietuvoje turėtumėm gyventi.

Na, sutikime, kad dabar Lietuvoje yra daugiau šviesuolių, negu anksčiau. Bet jeigu ten visi v'ską taip gerai žino ir jiems mūsų patarimų nereikia, tai kodėl visas gyvenimas ten neeina pirmyn, bet, lyg toje dainelėje: "Suka suka ratelį, ir vis į kairę pusę...", o neina tikruoju atgimusios Lietuvos keliu? Taip, jie kalba lietuviškai, bet kalboje ir galvosenoje apstu svetimų, mums nepriimtinos dvasios, ir tai reiškia tautinio savistovumo praradimą, kenksmingą tautai.

(Nukelta į 7 psl.)

LR Nuolatinė Misija prie JT praneša:

Indonezijos Ministras patarėjas Samodra susitiko su Misijos patarėja G. Damušyte JT-ose, prašyti LR paramos Indonezijos kandidatūrai į Saugumo tarybą. Indonezijos atstovas taip pat domėjosi Lietuvos ekonomine reforma.

Įvyko eilinis Baltijos misijų darbinės grupės posėdis, kurio metu baigta derinti ir ruošti informaciją dėl žmogaus teisių padėties Estijoje ir Latvijoje.

Lietuvos Misija aplankė iranėčių visuomeninės organizacijos atstovai, kurie papildavo Misijos atstovę G. Damušytę apie žmogaus teisių pažeidimus Irane ir kvietė LR paremti ES-gos keliamą JT rezoliuciją šiuo klausimu.

LR Ambasadorius JT-ose Dr. O. Jusys susitiko su Italijos ambasadorium Dr. F.P. Fulci. Susitikimo metu buvo aptarti Lietuvos ir Italijos Misijų bendradarbiavimo ir darbo koordinavimo klausimai. Lietuvos ir Italijos ambasadoriai taip pat aptarė ekonominio bendradarbiavimo klausimus bei artėjantį Prezidento A. Brazausko vizitą Italijos Respublikoje. Ambasadorius Jusys taip pat prašė Italijos paramos siekiant sumažinti Baltijos valstybių mokesčius JT-ose.

JT-os išplatino Generalinio Sekretoriaus raportą dėl Rusijos kariuomenės išvedimo iš Baltijos šalių. Generalinė Asamblėja raportą svarstys š.m. lapkričio 28 d.

LR Misiją aplankė Japonijos ambasadoriaus pavaduotojas. Susitikimo metu jis prašė Lietuvos paramos Japonijos kandidatūrai į JT Mokesčių komitetą. Ambasadorius O. Jusys supažindino Japonijos atstovą su Lietuvos valstybės mokesčių klausimu.

Italijos ambasadoriaus pavaduotojas L. Ferrain sukvietė Lietuvos, Kirgiztano, Latvijos, Madagaskaro ir Rusijos atstovus į pasitarimą, kurio metu aptarta darbo klausimai 49-toje Generalinėje Asamblėjoje. Jis taip pat prašė jų paramos Italijos kandidatūrai į Saugumo tarybos nenuolatinės narės. Dalyvavo Misijos patarėja G. Damušytė.

LR Ambasadorius JT-ose Dr. O. Jusys, lydint Misijos patarėjui D. Sužiedėliui, susitiko su Islandijos ambasadorium G. Palsson Islandijos Misijoje. Susitikimo metu jie aptarė klausimus, susijusius su 49-tos Generalinės Asamblėjos darbotvarkės punktu "Dėl svetimų karinių pajėgų išvedimo iš Baltijos valstybių".

Girdėta iš Vilniaus

• **A. BRAZAUSKO VIZITAS PRANCŪZIOJE.** Antradienį Prezidentas Algirdas Brazauskas išvyko į Paryžių. Jį pakvietė su oficialiu vizitu UNESCO generalinis direktorius Frederiko Mayor. Antradienį A. Brazauskas pasakė kalbą UNESCO vykdomosios tarybos posėdyje. Lietuvos prezidentas paragino organizacijos narius suteikti paramą Rytų ir Vidurio Europos intelektualams. Jis taip pat išreiškė viltį, kad UNESCO padės rengti Lietuvos mokslininkus ir žurnalistus.

Dvi dienas trukusio vizito metu A. Brazauskas susitiko su Prancūzijos Prezidentu Fransua Mitteranu, Ministru pirmininku Eduaru Baladiūru, Europos reikalų ministru Alenu Lamasuru.

• **LIETUVOS SEIMO DELEGACIJOS VIZITAS Į MOLDOVĄ IR UKRAINĄ.** Antradienį Seimo delegacija, vadovaujama Seimo pirmininko Česlovo Juršėno, išvyko į Moldovą ir Ukrainą.

Č. Juršėno susitikime su Moldovos parlamento pirmininku Petru Lučinskiu buvo pažymėta, kad turi būti atnaujintas per pastaruosius metus nutrūkęs šalių bendradarbiavimas.

Panašios mintys buvo išsakytos ir per Lietuvos Seimo Pirmininko susitikimus su Moldovos Prezidentu Mirča Sneguru bei Ministru Pirmininku Andrejumi Sangelju.

Ketvirtadienį Lietuvos delegacija vyks į Ukrainą, kur taip pat susitiks su šios šalies vadovais.

• **LENKIJOS SEIMO VADOVO VIZITAS.** Sekmadienį į Lietuvą atvyko Lenkijos Seimo delegacija, vadovaujama Seimo Maršalkos Juzefo Oleksio. Jis susitiko su Lietuvos Prezidentu Algirdu Brazausku, Seimo Pirmininku Česlovu Juršėnu, Ministru Pirmininku Adolfu Šleževičiumi, Užsienio reikalų ministru Povilu Gyliu, Seimo frakcijų nariais, visuomeninių organizacijų atstovais.

Antradienio Seimo posėdyje J. Oleksis pasakė kalbą. Jis apžvelgė Lietuvos ir Lenkijos santykių galimybes po to, kai šiemet balandžio mėnesį buvo pasirašyta tarpvalstybinė sutartis. Ši sutartis, J. Oleksio nuomone, atveria dideles galimybes šalių bendradarbiavimui įvairiose srityse. Pirmenybę jis, kaip ir Lietuvos politikai, teikia laisvos prekybos sutarties pasirašymui.

• **KRAŠTO APSAUGOS MINISTRAS IŠVYKO Į JAV.** Lietuvos Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius su oficialiu vizitu šeštadienį išvyko į JAV. Spalio 28 d. Pentagono jis pasirašys memorandumą dėl bendradarbiavimo karinėje srityje su JAV gynybos ministru William Perry.

• **JAV VALSTYBĖS SEKRETORIAUS PAVADUOTOJOS VIZITAS.** Antradienį ir trečiadienį Lietuvoje lankėsi JAV valstybės sekretoriaus pavaduotoja ginklų kontrolės ir tarptautinio saugumo reikalams Lynn E. Davis. Ji susitiko su Lietuvos užsienio politikos bei saugumo koncepcijas formuojančiais pareigūnais. Aptarti ginklų kontrolės, kovos su kontrabanda, Rusijos karinio tranzito, mūsų šalies tarptautinio aktyvumo klausimai.

• **PREZIDENTUI A. BRAZAUSKUI – GARBĖS DAKTARO DIPLOMAS.** Penktadienį iškilmingame Vilniaus technikos universiteto posėdyje buvo įteiktas Garbės daktaro diplomai Lietuvos Prezidentui ekonomikos daktarui Algirdui Brazauskui.

Daktaras A. Brazauskas yra penkių knygų autorius, bendraautorius ir mokslinis redaktorius, paskelbęs daugiau nei 80 mokslinių ar mokslo populiarinimo straipsnių, kuriuose gvildenamos įvairių pramonės šakų plėtotės problemos.

Dabartinis prezidentas, dirbdamas Valstybinio plano komiteto pirmininko pirmuoju pavaduotoju parėmė Vilniaus inžinerinio statybos instituto įkūrimą, rūpinosi mokomųjų bei laboratorinių korpusų statyba, mokslinę įrangą, pedagogais.

• **VYRIAUSYBĖS VADOVAS PRIĖMĖ APAŠTALINIŲ NUNCIJŲ.** Penktadienį Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius susitiko su Apaštalinio Nuncijumi arkivyskupu Justo Mullor Garcia, kuris praėjusią savaitę grįžo iš pasitarimo Romoje.

Pokalbio metu buvo aptartos bažnyčios problemos Lietuvoje. Anot Šventojo Sosto atstovo, tarp bažnyčios ir valstybės esama kai kurių nuomonių skirtumų, tačiau juos tikimasi išspręsti. Arkivyskupas mano, kad galima būtų bendradarbiauti mokyklų, pataisos įstaigų ir kariuomenės dvasingumo bei nekilnojamojo bažnytinio turto grąžinimo srityje.

• **VATIKANAS APDOVANOJO LIETUVOS AMBASADORIŲ PRIE ŠV. SOSTO.** Popiežius Jonas Paulius II suteikė Lietuvos ambasadoriui prie šv. Sosto Kaziui Lozoraičiui aukštą Vatikano valstybės apdovanojimą – Pijaus IX ordino Didįjį Kryžį.

"Šiuo apdovanojimu šv. Tėvas ne tik pagerbia kraštą, kuriam jau daugiau negu dvejus metus Jūs atstovaujate prie šv. Sosto, bet taip pat trokšta paliudyti savo palankumą Jūsų asmeniui", sakoma kartu su apdovanojimu įteiktame Vatikano valstybės sekretoriaus kardinolo Angelo Sodano laiške.

• **VALSTYBĖS GYNIMO TARYBOS POSĖDIS.** Penktadienį įvyko Valstybės gynimo tarybos posėdis, kuriam pirmininkavo Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas. Posėdyje dalyvavo Užsienio politikos koordinacinės tarybos nariai. Apsvarstyti rengiamo susitarimo su Rusijos Federacija dėl pavojaus ir karinių krovinių vežimo per Lietuvos teritoriją tvarkos ir atsiskaitymo už juos projektas.

Didelės Pietų Afrikos algos

Pietų Afrikos prezidentas Nelson Mandela buvo labai šiltai priimtas Washingtone, kur jis susitiko su biznierių organizacijų vadovais, tarptautinių įmonių direktoriais. Prezidentas Clintonas svečią šiltai sutiko ir JAV vyriausybė pažadėjo Pietų Afrikai 500 milijonų dolerių paskolų garantiją. Prezidentas Mandela buvo patenkintas savo vizito rezultatais ir dėkojo Amerikos visuomenei ir dabartinei bei buvusioms vyriausybėms už moralinę paramą kovojant prieš Pietų Afrikos apartheido sistemą, už ekonominės sankcijos buvimą P. Afrikos valdžioms.

Svečias iš Pietų Afrikos turėjo viena diena sutrumpinti savo viešėjimo laiką, nes Pietų Afrikoj kilo nesutariamai valstybės saugumo sistemos viršūnėse.

Ginčai dėl P. Afrikos kariuomenės prasidejo svarstant naują karinių išlaidų biudžetą. Juodųjų vyriausybės karinėms išlaidoms numatyta lėšų 10 nuoš. daugiau, negu buvo anksčiau, baltiesiems valdant. Įvairios karinės grupuotės, buvusioji reguliari kariuomenė su 85,000 narių, vadinamųjų "tėvynių" ginkluotos jėgos su 10,000 ir Afrikos nacionalinio kongre-

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

so partizanų grupės su 30,000 vyrų buvo sujungtos į vieną karinę organizaciją, kurią dabar treniruoja pakviesti britų karininkai. Dabartinės kariuomenės lėšų gynėjas ir vadas yra Joe Madise, buvusių juodųjų partizanų, tuometinės valdžios vadinamų teroristų vadas, o dabar gynybos ministras. Jam reikalaujant ir kariuomenės vadui, baltajam generolui George Meiring pritariant, gynybos biudžetui skirta du su puse milijonų randų (apie 700 mil. dol.). Daug juodųjų politikų parlamente ir spaudoje kritikuoja tokią didelę sumą iš kraštui taip reikalingų lėšų. Kariuomenėje šiuo metu jau yra septyni juodi generolai. Vyriausybė jau anksčiau paskyre 7 bil. randų naujos kariuomenės sukūrimui. Iš buvusių juodųjų kovotojų prieš apartheidą pasipylė daugybė prašymų, reikalaujančių karininkų laipsnių. Su laipsniais buvo dalinamos ir nemažos algos bei pensijos. Tam priešinosi buvusieji kadro karininkai baltieji, nurodymai, kad tie buvę teroristai dabar gauna tas pačias pensijas, nematę jokių karo mokyklų ar kursų.

• **SUDARYTA DARBO GRUPĖ RESTITUCIJOS AKTUI ĮGYVENDINTI.** Vyriausybė sudarė darbo grupę, kuri nagrinės klausimus, susijusius su Katalikų Bažnyčios padėties Lietuvoje restitucijos akto įgyvendinimu, teks pasiūlymus Vyriausybei. Grupės vadovu paskirtas Statybos ir urbanistikos ministras Julius Lalconas.

Restitucijos aktą Vytatas Landsbergis pasirašė 1990 metais. Tačiau per tą laiką privatizuota nemažai katalikų bendruomenėms priklausiusio turto, ypač pastatų. Apie tūkstantis šeimų gyvena buvusiose klebonijose, vienuolynuose, kitose patalpose. Jas apgyvendinti nėra kur. Dėl to teismuose kyla nemažai ginčų.

Manoma, kad dideli pastatai bei žemė, kuri po 2-3 hektarus taip pat išdalinta Lietuvos Respublikos aukščiausios Tarybos sprendimu 1990-1991 metais, bus grąžinama palaipsniui.

• **LIETUVOS STUDENTAI NATO PRATYBOSE.** Penktadienį į Olandijos miestą Brunsume vykstančias NATO ir partnerių pratybas išvyko pažangiausių Lietuvos karo akademijos studentų būrys. Devynias dienas truksiančiose pratybose dalyvauja 24 būriai iš 12 pasaulio valstybių. Lietuvos karių būrys bus vienoje kuopoje su Švedijos, Vokietijos bei JAV atstovais.

• **PRATYBOS IGNALINOS ATOMINĖJE ELEKTRINĖJE.** Spalio 20-21 dienomis šalies civilinės saugos specialistai mokėsi likviduoti imituotos avarijos Ignalinos AE padarinius. Jiems padėjo kolegos iš Latvijos, pratybas stebėjo Švedijos bei JAV specialistai. Jų nuomone, pratybų planas buvo apgalvotas ir realus, o įgyta patirtis padėtų nelaimės atveju. Be to, pratybos padėjo išsiaiškinti, ko dar trūksta civilinės saugos programai.

• **ISTEIGTAS GYVENTOJŲ GENOCIDO IR REZISTENCIJOS AUKŲ RĖMIMO FONDAS.** Tokį fondą Vyriausybė įsteigė prie Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro. Svarbiausias fondo tikslas – materialiai ir moraliai remti Lietuvos Respublikos piliečius – sovietinės, hitlerinės bei lenkų okupacijos metu buvusios rezistencijos dalyvius, genocido aukas ir jų šeimų narius, nukentėjusius nuo okupantų kovoje dėl nepriklausomos, demokratinės Lietuvos atkūrimo.

• **ATIDARYTA AUSTRIJOS KNYGŲ SKAITYKLA.** Adomo Mickevičiaus bibliotekoje trečiadienį atidaryta Austrijos literatūros skaitykla. Vokiškai suprantantys skaitytojai čia galės rasti daugiau nei 3 tūkstančius austrų rašytojų knygų. Atidarydamas naująją skaityklą Austrijos ambasadorius Lietuvai Franz Shmidt išreiškė viltį, kad ji plėsis ir taps Austrijos kultūros Lietuvoje centru.

ELTA (L.G.)

Spauda kritikuoja juodųjų vyriausybės politikams nustatytas algas. Į šią kritiką įsikišo ir anglikonų arkivyskupas Desmon Tutu. Jis nurodė, jog Nacionalinis Afrikos kongresas, kuris anksčiau kovojo prieš didelius algų skirtumus, dabar, atėjęs į valdžią, pats skatina tokią nelygybę. Paprastas parlamento narys gauna 193,290 randų per metus. Prie to gauna įvairių priedų butų nuomai ir kelionėms. Vyriausybės kabineto nariai gauna po 470,400 randų, du valstybės viceprezidentai juodaodis Thabo Mbeki ir de Klerk uždirba 681,600 randų, o prezidentas Mandela – 784,350 randų. Baltųjų valdymo metu tas pats buvęs prezidentas de Klerk gaudavo algos 393,000 r. per metus. Kritikai pabrėžia, kad algų klausime ir juodieji ir baltieji politinės struktūros nariai vieninai sutaria ir nesiūlo algas mažinti. Pats prezidentas Mandela kartą pasakė, jog tokios didelės algos įvestos todėl, kad politikai neimtų kyšių. Naujosios valstybės pradžioje algoms nustatyti buvo sudaryta komisija su pirmininku teisėju David Melamet. Jis parašė savo raporte, kad politikų algos neturėtų atsilikti nuo privataus sektoriaus mokamų atlyginimų.

Hamas teroristai atsisako taikos

Viduriniuose Rytuose taikos procesas eina pirmyn. Izraelis ir Jordano karalystė iškilingai pasirašė taikos sutartį. Visos šalys pripažįsta, kad JAV vyriausybė čia daug prisidėjo, svarią iniciatyvą parodė ir prezidentas Clintonas. Stipriausia šios taikos priešininkė tapo arabų Hamas organizacija. Nuo gegužės mėnesio, kada Izraelis susitarė siekti taikos su Palestinos Laisvinimo organizacija, Hamas įvykdė 52 teroro puolimus. Izraelio premjeras Rabinas neseniai pareiškė, jog taikos bus siekiama toliau, tačiau Izraelis darys, ką gali, kol Hamas grupė bus likviduota.

Paskutiniai Hamas veiksmai labai sukėlė izraeliečių opoziciją Rabino taikos veiksams. Jį kaltina Likudo dešiniosios Izraelio politinės partijos nariai. Prieš žemių arabams sugrąžinimą kovoja ir jų žemėse įsikūrę žydai naujakuriai, jų tarpe nemažai imigrantų iš buvusios Sovietų Sąjungos. Iš Sirijos atimtų Golano aukštumų dabartiniai gyventojai žydai skelbia, kad jie kovos prieš jų iškeldinimą, jei Izraelio vyriausybė

(Nukelta į 9 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVATEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusei metų \$55.00 • Atskiros numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

AR NE PER DAUG
PASAKYTA?*Juozas Žygas*

Beveik kiekvienas gyvis turi savo lizdą, drėvę, urvą ar bent teritoriją, kurią jis skaito savo ir ją saugo. Ir žmonių bendruomenėje yra: šeima, tauta ir valstybė. Kiekvienas gyvendamas savo šalyje jaučiasi, kad jis yra pilnateisis to krašto gyventojas, kad ne tik jis turi pareigą, reikalui ištikus, savo kraštą ginti ir už jį kovoti bei savo krašto garbę ginti. Bet taip pat ir valstybė yra išpareigojusi savo piliečiais rūpintis, saugoti ir juos ginti. Yra ir liaudies posakis: "Blogas tas paukštis, kuris savo lizdą teršia".

Taip turėtų būti, bet, deja, Lietuvoje to, bent valdantieji, nežino. Jau bus penktas metų, kaip atidžiai Lietuvos spaudą seku. Per tą visą laiką, nesu matęs valdančiųjų pasisakymų, kad rūpėtų lietuvių. O A. Brazauskas, tiesiog susirgęs, kitakalbių rūpesčiu. Vienu metu net gana plačiai buvo linksniuojama: "Lietuvos tauta". Reiškia, kad buvo norėta, lietuvių tautą net visai nustumti. Tuo kart tai nepraėjo. Bet jeigu "buvusieji" ilgiau pabus valdžioje, tai dar visko gali būti. Reikėtų daug storų istorijos knygų pervartyti, kad panašus atvejis būtų surastas, kuomet ministeris pirmininkas visą tautą žmogūdydyste apkaltintų.

Skaičiuojama, kad Rusijoje per komunistų valdymą, buvo nužudyta apie 60 milijonų žmonių. Tačiau dar neteko girdėti, kad kas nors, visą rusų tautą dėl to kaltintų. Tad toks ministeris yra pats "blogiausias paukštis", kuris ne tik lizdą, bet ir tautą teršia. Manėčiau, kad tokiame teršėjui, valdžiai pasikeitus, turėtų būti keliama byla. Amerikoje, toks teršėjas, per porą savačių iš posto išlėktų. Galiu ir pavyzdį nurodyti. Illinois Senato didžiūmos vadas, gal prieš savaitę viešai pasakė, kad: "Mažumos (Minority's) netu-

ri tokios darbo etikos, kaip baltieji turi". Atrodo, kad pasakė tik teisybę, bet ne! Kilo didžiausias triukšmas. Reikalauja, kad jis iš posto pasitrauktų. Šiuo atveju jo pašalinti negali, kadangi senatoriai yra renkami. Tik norėčiau, kad vietoje jo būtų Šleževičius, tai gal sužinotų, kad liežutis yra pats didžiausias priešas.

Kuomet A. Brazauskas lankėsi Lemonte, tai buvo paklaustas: "Kas ir kada atsiprašys lietuvių tautą už komunistų vykdytą genocidą, kai dėl žydšaudžių Lietuvoje, dabar atsiprašinėja Šleževičius Izraelyje". Tai jo atsakymas buvo: "Kad ne buvusi komunistų partija, bet NKVD, KGB, SSSR armija, jos vadai, kurių dabar Lietuvoje nėra, turi atsiprašyti už lietuvių tautos genocidą (Draugas 1994.X.8)". Tai jau tikrai machiavelliškas atsakymas. Tie žmonės klydo, kurie dideliu būriu susirinko ir manė, kad iškels jam nežinomus klausimus, arba išgirs dar negirdėtus atsakymus. Koks "kolchozo" agitatorius, žinoma, gal būtų ir pasimetęs.

Bet tie, kurie sugebėjo nomenklatūros laiptais lipti, yra pasiruošę (žinoma, savaip), į jiems iškeltus klausimus atsakyti. Jis vis tik manė, kad susirinko negalvojanči publika, kuri net nežino, kas ČEKA, NKVD ir KGB sukūrė ir, kam tos institucijos tarnavo! Pagal jį išeitų, kad visi, kurie komunistinį genocidą vykdė yra arba mirę, arba už Lietuvos ribų gyvena. Keista, kad A. Šleževičius prieštarauja tam, ką sako A. Brazauskas. Jeigu pagal A. Brazauską kalti ne lietuviai komunistai, bet NKVD, KGB ir t.t., tai kodėl tuomet A. Šleževičius ne Gestapo, SS ar SD, bet lietuvius kaltina? Nejaugi "buvusieji" jau prileidžia, kad vokiečiai lietuviams daugiau laisvės, negu "išlaisvintojai" davė!

AR SUTARTIS TIKRAI BUS
GERŲ SANTYKIŲ GARANTAS?

Spalio 13 Seimas ratifikavo Lietuvos ir Lenkijos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutartį. Už ją balsavo 91 Seimo narys, prieš balsavo 19 ir 8 susilaikė. Prieš sutarties ratifikavimą pasisakė Politinių kalinių ir tremtinių, Demokratų ir Tautininkų frakcijos, sakydamos, jog sutartyje padarytos pernelyg didelės nuolaidos Lenkijai. Sutartyje pripažįstama šiuo metu tarp Lietuvos ir Lenkijos esanti siena, išpareigojama besąlygiškai gerbti valstybių suverenumą bei teritorinį vientisumą, tačiau joje nepateiktas 1920-1939 metų Vilniaus ir jo krašto okupacijos vertinimas.

36 Seimo nariai pasirašė pareiškimą dėl sutarties interpretavimo, kuriame nurodoma, jog ilgaamžė istorinė Lietuvos valstybės sostinė Vilnius su jį supančia teritorija nuo Lietuvos buvo atplėsti jėga ir Lietuva niekada nepripažino faktinės šio krašto kontrolės, kurią vykdė Lenkijos valdžia. Pareiškimą šiuo klausimu parengė ir Tėvynės sąjungos – konservatorių frakcija. Jame nurodoma, jog atviras ir sąžiningas praeities vertinimas yra kiekvienos valstybės garbės dalykas ir konstatuojama, jog "Lenkijos pusei neužteko politinės valios garbingai pripažinti padarytas skriaudas kaimynui". Pareiškime taip pat sakoma, jog Vilniaus krašto okupacija buvo ir liko tarp tautinės teisės pažeidimo faktas, nepriklausomai nuo to, ar už šį veiksma atsakinga šalis tai oficialiai pripažįsta ir negali palikti Lietuvai jokių

ją įpareigojančių teisinių pasekmių.

Sutarties ratifikavimą užsienio reikalų ministras P. Gylys įvertino kaip istorinį įvykį tiek mūsų dvišalių santykių požiūriu, tiek visos Europos problemų kontekste. Jo nuomone, skirtingai Lietuvoje ir Lenkijoje vertinami praeities įvykiai neturėtų neišvengiamai atsiliesėti ateičiai. Tautininkų sąjungos vardu pasisakęs M. Treinys sakė, jog skaitant sutartį, galima susidaryti įspūdį, kad 1920-1939 metais įvykdyta Vilniaus krašto okupacija buvo teisėta. Kai kurie politikai mano, kad teisiškai neapibrėžus Vilniaus krašto neteisėto valdymo, Lenkija igaus pagrindą reikalauti grąžinti turėtą nuosavybę. Centro sąjungos lyderis R. Ozolas kalbėdamas apie "pragaištingą" sutartį pareiškė, jog lietuviai tokiu būdu pripažino Lenkijai priklausius tarpukariu atplėštą Lietuvos teritoriją, tuo tarpu kai "tas ir dar didesnis gabalas teritorijos šiandieninė Lenkijoje pagal 1920 metų sutartį su Rusija teisėtai priklausė Lietuvai". Su tuo nesutiko Krikščionių demokratų partijos atstovas A. Saudargas. Jis sakė, kad jei sutartis nebūtų ratifikuota, Lietuvai ir jos saugumui būtų padaryta žala.

Po sutarties ratifikavimo radikaliausių priemonių ėmėsi Tautininkų sąjungos atstovas K. Uoka. Jis įteikė Molėtų rajono Giedraičių apylinkės viršaičiui prašymą leisti nuo š.m. lapkričio 3 pradėti neterminuotą bado akciją Giedraičiuose, prie paminklo žuvusiems už Lietu-

vos laisvę. K. Uoka pareiškė, kad sutarties ratifikavimas buvo paskutinis lašas perpildęs jo kantrybės taurę.

Tuo pat metu sutartis buvo ratifikuota ir Lenkijos Seime. Už ją balsavo visi posėdyje dalyvavę parlamentarai. Aptariant sutartį dominavo dvi temos: istorinės nuoskaudos, skirtingi istorijos vertinimai bei kelių šimtų tūkstančių lenkų gyvenančių Lietuvoje teisių gynimo. "Lenkų mažumos teisių pažeidimo klausimą Lenkija gali kelti ir kels, bet būtent sutartis gali padėti tašką politiniam žmogiškųjų emocijų išnaudojimui", – kalbėjo Seimo užsienio reikalų komisijos vadovas B. Geremekas.

Itin plačiai sutarties ratifikavimą nušvietė Lenkijos masinės informacijos priemonės. Vieningai pažymima sutarties svarba abiem tautoms, sutarties pasirašymas vadinamas Europą stabilizuojančiu elementu, atveriančiu daugiaplanio bendradarbiavimo tarp šalių perspektyvas. Pažymima, kad ratifikavus šį dokumentą, Lenkija baigė sutarčių pasirašymą su visais kaimynais. Kita vertus, reiškiamas nuogastavimas, kad diskriminuojantis Lietuvos savivaldybių rinkimų įstatymas bei įvairūs pareiškimai dėl Armijos Krajovos nebūtų nukreipti prieš Lenkiją. Lenkijos užsienio reikalų ministras nurodo, jog bus nuosekliai reikalaujama, kad Lietuva sąžiningai laikytųsi visų sutarties straipsnių ir išpareigojimų.

Sutartis penkiolikai metų įsigalios po to kai bus pasikeista ratifikavimo dokumentais.

Eivydąs Radvila

KAS UŽ TAI ATSAKYS?

Vienu didžiausių smūgių, suduotų LDDP ir jos Vyriausybei pastarųjų dvejų metų valdymo laikotarpiu, Tėvynės Sąjungos – konservatorių frakcijos seniūnas A. Kubilius pavadino Valstybės kontrolės departamento ataskaitos apie privatizavimo eigą svarstymą Seime. Pirma dieną surengtoje spaudos konferencijoje jis nurodė, jog Valstybės kontrolierius V. Kundrotas, kuriam pagal Konstituciją pavesta prižiūrėti ar teisėtai valdomas ir panaudojamas valstybės turtas, pripažino, jog neteisėtu būdu, apeinant pirminio privatizavimo įstatymą, pakeičiant valstybinių įmonių statusą, kapitalizavus pelną, buvo nusavinta valstybės turto balansine verte daugiau kaip už 2.5 mlrd. litų. A. Kubiliaus nuomone, tokiu būdu buvo privatizuojami kaip tik patys vertingiausi objektai,

todėl reali jų rinkos vertė gerokai aukštesnė negu nurodoma VKD ataskaitoje. "Ypač svarbu, kad Valstybės kontrolierius aiškiai pasakė, jog pagrindinė neteisėto privatizavimo priežastis – atsiradusios žirkles tarp infliacijos ir indeksacijos, kai esant didžiulei infliacijai valstybės turtas nebuvo indeksuojamas", – pabrėžė A. Kubilius. Anot jo, tokiu būdu pripažinta, kad opozicija buvo absoliučiai teisi pusantrų metų kalbėjusi apie neteisėtą privatizavimą bei žalą, kurią padarė Vyriausybės atsisakymas indeksuoti valstybės turtą ir netgi inicijavusi tuo klausimu referendumą.

Tėvynės Sąjungos – konservatorių frakcijos seniūnas taip pat informavo, jog Generaliniam Prokurorui ruošiamasi įteikti prašymą, kad remiantis VKD ataskaita, būtų išsiaiškinta, kas asmeni-

kai atsakingas už tai, jog atsisakius indeksuoti valstybės turto vertę, buvo pasisavinta 2.5 mlrd. litų vertės turto. A. Kubiliaus nuomone, įvairūs valstybės pareigūnai, neišskiriant ir kai kurių indeksavimo bei Pareigūnų ir tarnautojų turto bei pajamų deklaravimo įstatymo priešininkų Seime, galėjo "pakankamai daug įsidėti į kišenę". Jis taip pat retoriškai klausė, ar už tai kas įvyko, nejaucia atsakomybės ir taip ryžtingai prieš referendumą pasisakęs šalies Prezidentas.

Po šios konservatorių atakos savo pozicijas kiek sušvelnino V. Kundrotas. Jis dabar aiškina, jog savo ataskaitoje jis minėjęs ne 2.5 mlrd. litų turto vertę, o 250 mln. litų, tačiau neindeksuotomis kainomis. Jo nuomone, opozicija ne visiškai teisi taikydama indeksacijos koeficientą 10, kadangi dalis valstybės turto tokiu būdu (Nukelta į 5 psl.)

APIE LIETUVOS VIDAUS IR TARPTAUTINĘ PADĖTĮ

1994 m. rugsėjo 9 d. populiarioje kassavaitinėje Lietuvos radijo laidoje "Lietuva ir pasaulis" skambėjo žurnalisto **Antano Šimkūno** pokalbis su Lietuvos tautininkų sąjungos pirmininku **Rimantu Smetona**. Šį, kiek sutrumpintą ir redaguotą pokalbį siūlome ir "Dirvos" skaitytojams.

A.Š.: Pastarosiomis dienomis politikai, žurnalistai daug kalbėjo, kad pasibaigė Antrasis pasaulinis karas, kai buvo išvesta Rusijos kariuomenė iš Vokietijos, iš Baltijos kraštų. Tačiau šią savaitę įvykusioje spaudos konferencijoje tautininkai pareiškė, kad ne, Antrasis pasaulinis karas dar nepasibaigė. Kalbuosi su Lietuvos tautininkų sąjungos pirmininku p. Rimantu Smetona ir norėčiau paprašyti pagrįsti tą Jūsų tezę, kad Antrasis pasaulinis karas dar nepasibaigė.

R.S.: Šiomis dienomis gana sutartinai buvo kartojama – ir prezidentas Meris, ir prezidentas Brazauskas, ir prezidentas Jelcinas, ir kancleris Kolis – daug politikų sutartinai kartoję tą pačią lakią frazę, kad pasibaigė Antrasis pasaulinis karas. O ponas Šumeika dar toliau nuėjo – paminėjo, kad ir karo pasekmių likvidavimo etapas baigėsi. Mums atrodo, kad taip kalbėti yra ankstoka, ypač Lietuvai, nes Mažoji Lietuva ir visas Karaliaučiaus kraštas iki šiol okupuotas svetimos kariuomenės – Rusijos kariuomenės, ir ne bet kokios, o puolamosios, branduoliniu ginklu ginkluotos kariuomenės. Taigi – džiūgavimas per ankstyvas. Žinoma, tai kalbėjimas simboliais, metaforomis, bet realybė rūsti ir neramu, neįauku, kad tos realybės stengiamasi nematyti. Man suprantama, kai tos realybės "nepastebi" Jungtinės Valstijos, Vokietija, Anglija – didžiosios valstybės. Kai to bando nepastebėti Lietuva – man tai yra nesuprantama ir nepriimtina. Štai A. Brazauskas yra ne kartą pabrėžęs, kad reikia palaikyti gerus kaimyninius santykius su Rusija – be jokios abejonės, kas gi tam gali prieštarauti; kad reikia padėti Rusijai puoselėti

demokratijos, laisvos rinkos daigus; kad reikia padėti jai nebūti totalitarine, agresyvia valstybe. Reikia. Bet man taip atrodo – mes tą turime daryti, nepakenkdami savos valstybės interesams. Mes už abipusiai naudingą bendradarbiavimą. Bet Lietuvos vadovybės pareiga – rūpintis Lietuvos nauda. Rusijos vadovų, politikų pareiga – rūpintis Rusijos nauda. Drįsčiau pasakyti, kad mūsų vadovai kartais peržengia tą ribą ir pradeda daugiau rūpintis ar rodo rūpestį daugiau Rusijos interesais. Tai yra neteisinga ir nenaudinga Lietuvai. Čia reikėtų paminėti ir Rusijos tranzito koridorių per Lietuvą į Karaliaučių. Mūsų pozicija yra labai aiški ir paprasta: jeigu bus parengtos pervežimų per Lietuvą taisyklės, o jos bus parengtos, be abejonės, tokios, kad būtų priimtinos Rusijos vyriausybei, tai kam tas priimtinas abiems pusėms taisyklės reikia dar tvirtinti tarpvalstybine sutartimi, kuri vistiek, kaip į ją bežiūrėsi, būtų labai panaši į tarpvalstybinę karinę sąjungą? Mes tam kategoriškai prieštaraujame, mes prieš tokią sutartį.

A.Š.: P. Smetona, Lietuvos vadovai – ir Prezidentas Brazauskas – ne kartą yra pareiškę, kad reikėtų demilitarizuoti Kaliningrado sritį. Kaip Jūs įsivaizduojat, kaip galima demilitarizuoti šitą kraštą?

R.S.: Mes esame ir savo oficialiuose dokumentuose ne kartą lietu Karaliaučiaus krašto klausimus, problemas. Mūsų pozicija štai kokia:

Be jokios abejonės Karaliaučiaus krašto problemą turi spręsti Europos, pasaulio didžiosios valstybės ir Karaliaučiaus krašto kaimynės kartu. Mums atrodo, būtų teisinga, kad Lietuva inicijuotų tarptautinę konferenciją, kurioje būtų nagrinėjama – pirmą kartą po Antrojo pasaulinio karo, po Potsdamo, pirmą kartą būtų kalbama apie Karaliaučiaus krašto tolimesnę likimą. Galimi keli variantai, bet, be jokios abejonės, visų pirma, kaip būtina sąlyga – šio krašto demilitarizavimas. Tuo suinteresuotos, žinoma, ir kitos Europos bei pasaulio valstybės. Kad nekalba apie tai – tai dar nereikia, kad joms tas nerūpi. Buvo laukiama kariuomenės galutinio išvedimo iš Vokietijos. Aš manau, kad dabar Vokietija, ar savo balsu, ar drįsčiau pasakyti, kitų paprašydama, tą darys. Sieks šio krašto demilitariza-

vimo. Tai pirmoji sąlyga. Jei pasaulio bendrija sutartinai to pageidautų ir patars Rusijai, man atrodo, Rusijoje atsirastų sveikų jėgų ir protų, kurie – ne iš karto, bet pamažu – eis į tą pusę. Nereikia tikėtis ir norėti, kad būtų stauga tai padaryta, čia didžiulė armija ir stebuklų būti negali, bet procesas turi vykti. Taigi – demilitarizavimas. O po jo galimi keli variantai:

– to krašto, pakankamai savarankiško teritorinio vienetu, kaip laisvos ekonominės zonos vystymasis,

– galėtų kraštą administruoti kelios valstybės, tarp jų, natūralu – kaip kaimyninės valstybės – Lietuva ir Lenkija,

– galimi gal ir kiti variantai, kurie Lietuvai būtų dar labiau priimtini ir laukiami, bet, matyt, apie juos kalbėti dar ankstoka.

A.Š.: Pone Smetona, mane domina Jūsų požiūris į tai, kas dabar vyksta Čėčėnijoje. Kiek žinau, Jūsų partija palaiko ryšius su tenyškiais politikais, su partijomis; kaip Jūs vertinate situaciją ten?

R.S.: Man yra tekę būti Čėčėnijos Respublikoje, susitikti ir bendrauti su Prezidentu Džocharu Dudajevu. Padėtis labai panaši į 90-91 metų Lietuvą. Dabar padėtis, be abejo, sunki ir dramatiška. Kiekvienu metu, gal ir šiuo metu, vyksta kas nors, kad gali iš esmės pakeisti padėtį. Aš tikiuosi, kad Prezidentas Dudajevas, jo šalininkai sugebės atsilaikyti prieš pašėlusiai didelę, galingą jėgą, prieš Rusijos kėsinimąsi į Čėčėnijos nepriklausomybę. Rugsėjo 6 d. sukako treji metai kai buvo paskelbta Čėčėnijos nepriklausomybė, ir mes ta proga pasiuntėme sveikinimą Prezidentui Dudajevui ir palinkėjome jiems ištvermės išsaugant savo laisvę ir nepriklausomybę. Ta informacija, oficialioji informacija, kuri pasiekia Lietuvą ir pasaulį – ji gerokai iškreipta ir netiksli. Gera tik tiek, kad

mes turim patirtį, mes žinom, kaip Maskvoje daroma ta informacija, žinome, kaip formuojama visuomenės nuomonė. Ta proga aš norėčiau priminti mūsų Užsienio reikalų ministerijos pareiškimą dėl Čėčėnijos. Man atrodo, ten buvo, švelniai tariant, nekorektiškai išsireikšta, kalbant apie dialogo būtinybę tarp konfliktuojančių Čėčėnijoje pusių. Tai labai primintų siūlymą tartis, derėtis, vesti dialogą Lietuvos Respublikai su Burokevičiaus "nacionalinio gelbėjimo komitetu" ar Ivanovo "jedinstva". Ar tai yra dialogo partneriai? Norima įteigti mintį, kad tokie "partneriai" yra lygiaverčiai, kad yra pozicija ir opozicija, kad liaudis palaiko tą opoziciją. Mes panašius dalykus girdėjome ir per užgrobtą Lietuvos televiziją – "kasperviziją" ir per radiją – visa tai mums žinoma. Bet keista ir skaudu, kad mūsų valdžios pareigūnai, vadovai daro tokias grubias klaidas. Bet mes tikime, kad vis tik, kiek leidžia spręsti nedidelė pažintis su ta tauta, jie sugebės atsilaikyti. Žinoma, reikalinga valstybių parama. Pirmiausia musulmoniškas pasaulis turėtų garsiau kalbėti apie savo paramą ir pritarimą Čėčėnijos Respublikos nepriklausomybei, o ir europietiškas, krikščioniškas pasaulis, ir Lietuva tarp jų, turėtų paremti ir pasakyti savo tikrą poziciją apie Čėčėniją, apie būtinybę jai būti nepriklausomai ir savo poziciją apie bandymus užgniaužti jos laisvę.

A.Š.: Na ir pabaigai dar vienas klausimas: kaip Lietuvos tautininkų sąjunga vertina padėtį Lietuvoje po nepavykusio referendumo?

R.S.: Galima būtų apie tai daug kalbėti, bet trumpai aš pasakysčiau taip: niekas ypatingai nepasikeitė, gal tik tiek, kad LDDP turbūt gali drąsiau "demonstruoti savo raumenis", tą pajutom, atsirado "metalinės" gaidos balse,

bet iš esmės niekas nepasikeitė, nes ir negalėjo pasikeisti. Galbūt šiek tiek išryškėjo Lietuvos partijų pozicija. Ta proga aš norėčiau štai ką pasakyti: Lietuvos tautininkų sąjunga jau prieš du metus yra pažymėjusi, o dabar visiškai tvirtai galime pasakyti, kad Lietuvoje formuojasi keturios politinės srovės – ne dvi, ne trys, o keturios politinės srovės. Mes manome, kad jau galime kalbėti, kad Lietuvoje yra kairieji, t.y. "brazauskininkai", populiariai sakant, LDDP; kad Lietuvoje yra aiškūs dešinieji, tai vėlgi – vadinami "landsbergininkai", konservatoriai, žmonės, kurie buriasi į Tėvynės sąjungą ir tos partijos rėmėjai; formuojasi kairysis centras, kurį, bent šiuo metu, sudaro socialdemokratai, centristai ir liberalai; yra nuosaikūs dešinieji, ar, kitaip sakant, dešinysis centras – Lietuvos tautininkų sąjunga (mes tokie jau 70 metų) – nuosaiki dešinioji partija, ir tai yra ketvirtoji politinė srovė. Žinoma, čia reikėtų priskirti, bent jau laikantis europietiškos tradicijos, krikščionių demokratų partiją, bet jų padėtis šiek tiek sunkesnė. Manau, kad daugumą jų narių ir rėmėjų veikia prof. Landsbergio autoritetas, ir tai juos traukia būti arčiau konservatorių. Ateityje krikščionys demokratai turėtų būti dešiniojo centro partija. Tai štai – būtina matyti tą gyvenime realiai esantį politinių jėgų lauką, partijų pasiskirstymą, ir – pats svarbiausias dalykas – sugebėti bendradarbiauti partijoms – tiek savoje nišoje, savame bloke, tiek su kaimyninėmis. Tas bendradarbiavimas nebūtinai turi pasireikšti pastoviom kalicijom, gali jis būti atskiriems konkrečioms klausimams, bet svarbu, kad būtų kalbama, svarbu, kad būtų norima bendradarbiauti, kad būtų siekiama partnerystės.

A.Š.: Ačiū už pokalbį.

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį
Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Lapšienė J., Dedham	5.00
Bitėnas R., Bronxville	30.00
Lange V., Lakewood	10.00
Liutkus A., Shaker Hts.	20.00
Razgaitis P., Seven Hills	10.00
Joga P., Akron	10.00
Ūsas V., Kalamazoo	5.00
Paovys J., Grand Rps.	5.00
Mažulis S., Wildwood	15.00
Ripskis K., Chicago Hts.	20.00
Šapalas P., Lemont	10.00
Vidžiūnas D., Chicago	15.00
Vilkutaitis V., Cleveland	10.00

Visiems aukotojams nuosirdžiai dėkojame



BALFO Centro Valdyba: iš k. vicepirm. kun. Jonas Kuzinskas, pirm. Marija Rudienė, vicepirm. kun. Jonas Juozaitis; antroje eilėje – pirmasis vicepirm. Albinas Dzirvonas, vicepirm. Stasys Vanagūnas, gen. sekr. atstovas valdyboje ir inf. skyriaus narys Vytautas Kasniūnas. Trūksta gen. sekr. dr. Prano Budininko.

Irenos Polikaitienės nuotr.

ŽURNALISTO ŽUDIKŲ BYLA IR JOS UŽKULISIAI

Žurnalisto V. Lingio nužudymo byloje baigti apklausti liudininkai. Iš esmės buvo patvirtinti parengtinio tardymo metu duoti parodymai, nors dauguma kaltinamųjų siekdami sumažinti bausmę, kai ką ima neigti. Taip pat išryškėjo kai kurie anksčiau visuomenei mažiau žinomi su šia byla susiję niuansai.

Žmogžudyste kaltinami keturi žinomos organizuoto nusikalstamumo grupuotės "Vilniaus brigada" nariai: B. Dekanidzė, I. Achremovas, V. Slavickis, B. Bobičenka. Iš jų tik I. Achremovas sakėsi šiek tiek mokąs lietuviškai.

Teisimųjų apklausos metu I. Achremovas patvirtino, jog prieš metus, spalio 12 dienos rytą, kartu su V. Slavickiu atvykęs prie namo, kuriame gyveno V. Lingys ir jį nušovė. B. Bobičenka tuo metu jų laukė automobilyje. Achremovo liudijimu, nužudyti V. Lingį per 10 dienų jam įsakė B. Dekanidzė, kiek anksčiau specialiai tam tikslui išsikvietęs į Rygą. Kad šį įsakymą davė būtent B. Dekanidzė, I. Achremovas išdrįso pasakyti tik po pusės metų nuo jo suėmimo ir tik tada, kai jį paremti pažadėjo vienas iš asociacijos, kurioje jis dirbo, vadovų. I. Achremovas patvirtino, jog iš jo tardymo metu du kartus buvo reikalaujama keisti parodymus ir liudyti B. Dekanidzės naudai. Priešingu atveju buvo grąšinta susidoroti su jo artimaisiais.

Visi kaltinamieji neigia priklausę "Vilniaus brigadai", kadangi už organizuotai padarytus nusikaltimus taikomos žymiai sunkesnės bausdos. Tačiau tuo atveju lieka neaišku, kokių autoritetu remdamasis B. Dekanidzė šiems žmonėms galėjo duoti tokį pavedimą.

B. Dekanidzė atmetė visus jam keliamus kaltinimus, sakė V. Lingio anksčiau ne-

pažinojęs, o žurnalisto nužudymu jį apkaltino Vilniuje egzistuojanti galinga politinė – finansinė grupuotė, kuri nuolat visokiausiais būdais priešinas žydų verslininkų investicijoms, jų verslo plėtimui bei įtakai Lietuvoje. Jis teigė užsiiminėjęs verslais, kurie kas mėnesį jam atneša nuo 5 iki 50 tūkst. dolerių pajamų, tačiau klausiamas kokios tai firmos ir kokia jų veiklos sritis nieko nepaaiškino, tik sakė, kad firmų įvardinimas tokios bylos kontekste sužlugdytų jų reputaciją.

Policijos duomenimis, visi "Vilniaus brigadai" priklausą asmenys turėdavo mokėti 10 proc. nuo savo "pajamų" į bendrą kasą, kurios panaudojimą kontroliavo B. Dekanidzė. Vien tik Gariūnų turgavietėje, reketuodami ten dirbančius prekybininkus, šios grupuotės nariai per mėnesį surenka apie 100 tūkst. dolerių. Šiuo metu Lietuvos spaudoje pasirodė žinių, kad dar iki savo grupuotės Vilniuje subūrimo ir gyvendamas Varšuvoje, B. Dekanidzė bendradarbiavo su firmų "M&S International" bei "American Eagle" atstovais Moše Ben Ari, R. Brandvainu, J. Litvaku, B. Naifeldu su kuriais per Lietuvą į Rytus ruošėsi gabenti narkotikus, vogtas brangenybes.

B. Dekanidzės teiginius apie žydų verslininkus siekiančios kompromituoti "politinės – finansinės grupės" egzistavimą paneigė byloje apklaustas nukentėjęs verslininkas S. Dielnikas. Jis patvirtino Lietuvoje prekiavęs vakarietiškais automobiliais, tačiau vieną dieną "Vilniaus brigada" pareikalavo arba nutraukti šį biznį arba sumokėti jai 50 tūkst. dolerių. S. Dielnikui su šiomis sąlygomis nesutikus, B. Dekanidzė įsakė jį "sulaužyti". Po to buvo susprogdintas S. Diel-

niko automobilis, jis pats ėmė slapstyti. Teismo posėdyje B. Dekanidzė jis ištarė šiuos žodžius: "aš esu grynakraujis žydas. Bet ne lietuviai mums trukdė ir trukdo, o tokie kaip tu".

Viešumon iškilo įdomių dalykų apklausiant laikraščio "Respublika" leidėjus. Pasirodo redaktoriaus pavaduotojas R. Taraila pernai rudenį suorganizavo teisėsaugos problemomis rašiusio žurnalisto susitikimą su vienu iš "Vilniaus brigados" vadovų. Po šio susitikimo laikraštyje pasirodė straipsnis, kuriame šią grupuotę buvo bandoma parodyti iš gerosios pusės. Tačiau rengiant spaudą dar vieną straipsnį, įsikišo laikraštyje teisėsaugos temas kuravęs V. Lingys ir prirašė mafijos vadovų entuziazmo nesukėlusią papildomą informaciją apie jų tikrąją veiklą. Vėliau paaiškėjo, jog po pirmojo straipsnio pasirodymo R. Taraila vienoje iš firmos "M&S International" parduvusių paėmė prekių už 500 dolerių. Sąskaitą vėliau apmokėjo B. Dekanidzė.

R. Taraila teisme teigė, jog jis gailisi, kad būdamas amžiumi vyriausias iš "Respublikos" leidėjų, neįkalbėjęs savo kolegų liautis rašius šiomis temomis. Taraila dabar yra LDDP linijos besilakančio laikraščio "Diena" (tai pavadinimą pakeitusi "Tiesa") vyriausiasis redaktorius. Užimti šias pareigas jį rekomendavo tiek LDDP frakcijos Seime vadovai G. Kirkilas ir J. Karosas, tiek ir premjeras A. Šleževičius.

Išaiškėjo dar vienas valdančiajai partijai ir Prezidentui skandalingas faktas. Beapartinėjančius bylos eigą netoli aukščiausiojo Teismo esančioje kavinėje slapta kamera buvo nufilmuotas prezidento patarėjas valstybės ir teisės klausimais R. Andrikis kartu su dviem advokatų kontoros "SPES" advokatais. Kaip tik šios kontoros advokatai teisme gina B. Dekanidzė. Prieš L. Andrikiui uži-

LB PHILADELPHIJOS APYLINKĖJE

Philadelphijos LB apylinkės visuotinis metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, lapkričio 13 d. tuoj po 10:30 val. lietuviškų Šv. Mišių, Šv. Andriejaus parapijos salėje (19-ta ir Wallace gatvės). Šalia trumpų valdybos ir revizijos komisijos pranešimų bei naujos valdybos rinkimų, susirinkimo darbotvarkėje taip pat yra pramatyti LB Tarybos narių pranešimai. LB XIV-tos Tarybos pirmoji sesija įvyko Washingtono rugsėjo 17-18 d.d. Sesijoje dalyvavo LB Tarybos narės Julija Dantienė, Teresė Gečienė ir Audronė Gulbinienė bei Tarybos narys Vytautas Maciūnas, kadenciją bebaigiantis LB

Krašto valdybos pirmininkas ir Pietryčių LB apygardos pirmininkas Linas Kučas. Jų informaciją papildyti sutiko Algimantas Gečys, Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas. Kadangi vietinėje LB veikloje yra daug bendrų rūpesčių ir minėti LB tarybos nariai atstovauja visą pietryčių apygardą, susirinkime kviečiami dalyvauti kaimyninės Pietinės New Jersey LB apylinkės nariai bei visi lietuviai gyvenantys plačiame Delaware upės slėnyje. Ypačiai laukiami naujausi ateiviai iš Lietuvos. Susirinkimo dalyviai bus pavaišinti kava ir užkandėliais. T.G.

KAS UŽ TAI ATSKYS?

(Atkelta iš 3 psl.)

buvo privatizuota dar 1991-1992 metais. Jis taip pat sakė, kad žala valstybei buvo padaryta ne vien tik dėl neindeksavimo bet ir dėl ankstesnės valdžios priimto įstatymo, leidžiančio didinti privatų kapitalą "kapitalizuojant pelną". Opozicija mano, kad V. Kundrotas tokiu būdu tik išsisukinėja, kadangi didžioji dalis įmonių perrašyta 1993-1994 metais, o indeksacijos koeficientas 10 yra akivaizdžiai mažesnis už šiai dienai taikytiną realųjį infliacijos koeficientą.

Atsakydamas į klausimą apie karinio tranzito sutarties problemas, A. Kubilius pabrėžė, kad ieškoma būdų kaip įtikinti valdančiąją partiją ir atskirus jos atstovus dėl

kolektyvinės ir asmeninės atsakomybės, kurią jie prisiima, sutikdami pasirašyti sutartį. Jis taip pat nurodė, jog premjero išreikšta nuomonė, kad nepaisant opozicijos pareiškimų, Vyriausybė savo pozicijų nekeis, nereiškia, kad taip galvoja visi Vyriausybės nariai. "Todėl reikėtų kalbėti ne apie Vyriausybės poziciją, o, pavyzdžiui, apie tokios garsios firmos kaip "Baltic Olsen" (šioje firmoje prieš tapdamas premjeru dirbo A. Šleževičius) problemas, kuriai gal pradėjo strigti naftos biznis su Rusija ir todėl atsirado noras atsiklaupiti ant kelių".

R. Rastauskienė

Opozicijos atstovė spaudai

mant minėtas pareigas Prezidentūroje, jis taip pat dirbo šioje firmoje. Šių įvykių kol kas nekommentavo nei valdančiosios partijos atstovai, nei Prezidentas. Pastarasis tikrai skundėsi, kad bylos eiga pernelyg plačiai nušviečiama masinės informacijos priemonėse.

Eivydas Radvila

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Clevelando Apylinkės Lietuvių Bendruomenė
kviečia visus į ruošiamą VAKARONĘ

Programoje

ANTRAS KAIMAS,

atvykstantis iš Chicago.

Vakaronė įvyks Dievo Motinos Parapijos Salėje
Šių metų lapkričio 12 d., šeštadienį, 6:30 v. vakare.

Vietos numeruotos. Įėjimas auka 10, 8 ir 6 dol.
Vaikams iki 12 m. nemokamai



Antro kaimo artistai pasirodymo metu.

NAUJA KNYGA "TAUTOS SUKILIMAS 1941" – II

Antanas Dundzila

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Anksti birželio 22 d. prasidėjo karas, o 10 val. ryto įvyko pirmasis pilnas LAF štabo posėdis. Posėdyje autorius supažindino visus štabo narius ir, atrodo, jam pirmininkavo. Visiems pasisakius, buvo priimtas nutarimas pradėti Sukilimą.

Toliau eina jau iš ankčiau žinomi sukilimo vykdymo epizodai: Kauno policijos nuovadų užėmimas, pagrindžio slaptoji radijo stotis, laikinosios Vyriausybės sąstata, radijofonas ir radijo stotis, telefono ryšiai, nepriklausomybės skelbimas per radiją, kai kurios sukilimo aukos ir t.t.

Sukilimo aprašymas knygos gale baigiamas pakilioje nuotaikoje. Kaunas nesunaikintas, svarbiausi punktai sukilėlių rankose, rusai bėga, Aleksote pagrindžio įsirengtas radijo siųstuvas neberekalingas, iš kalėjimo išsilaivinę kaliniai. Į štabą pristatato kalėjime išvargę, iškankinti gen. Rėklaitis, plk. Bobelis, plk. Saladžius. LAF štabe atskiriama Kauno LAF apylinkė nuo visos Lietuvos LAF štabo. P. Narutis padaro pirmąjį oficialų skyrimą pareigoms – Kauno LAF štabui pakviečia vadovauti J. Valiulį (psl. 340), tą patį, kuris beveik prieš metus laiko autoriaus užklausė, ką planuoja ateitininkai.

Skaitant tokias knygas, beveik visada kyla įvairiausių užuominų. Šiame leidinyje P. Narutis įtaria vokiečių gestapą bendradarbiavusį su bolševikų NKVD ir, to bendradarbiavimo sąskaiton, aukas mūsų pogrindyje. Kai kurie išdavimai yra labai aiškūs, bet be apčiuopiamų gestapo – NKVD ryšių. Kiti išdavimai atrodo įtartini. Šis klausimas šiais laikais

turėtų būti ištirtas vokiečių ir rusų archyvuose.

Knygoje randame šiek tiek polemikos su spauda, su kai kuriais kitais teigimais apie Sukilimą. Tokios vietos primena vėlesnius, mažiau siai įdomius gen. St. Raštikio atsiminimų tomus.

Techniškas knygos apipavidalinimas, reikia pasakyti, įvairuoja. Maloniai nuteikia puikus A. Sutkuvienės viršelis. Atspausdinta daug, geros kokybės nuotraukų – skaitytojui tai irgi didelis malonumas. Tačiau tekstas ne vienodai surinktas, nėra tokiai knygai labai reikalingos pavardžių rodyklės, kai kurios nuotraukos numeruotos – tačiau tekste nei ta numeracija nei iliustracijos nenaudotos. Žemėlapai maži, sunkiai įskaitomi. Tekste apstu, beveik nuolat įkyriai kartojamų, profesinių titulų balasto, pvz., "dipl. inž. chemikas" ir pan. Tad griežtesnė redaktoriaus ranka knygos apipavidalinimui būtų labai tikusi.

Bendrai, leidinys yra įdomus ir informuojantis. Skaitome apie tautai svarbius įvykius antrojo pasaulinio karo metu. Įsidėmėkime: skaitome apie pavykusį sukilimą, išsivadavimą iš okupanto nagų. Skaitome apie tuos laikus, kai ideologiniai ar partiniai skirtumai buvo palenkti vienam, didžiajam nepriklausomybės atstatymo tikslui. Tautos gyvenime tokie momentai dažnai nesikartoja. Vokiečių okupacijos metu tie skirtumai išryškėjo ir kai kada tapo prarajomis. Nuo to klaikaus karo meto ne daug džiugių, didingų įvykių matėme ar patyrėme: daug dažniau mus plakė ir tebeplaka kitų lazdos ar demagogijos liežuviai. Net ant 1941 m. Sukilimo kai kurie klijuo-

ja "sakralizuojamos klaidos" etiketę.

Jau minėjau, kad esu nuomonės, jog tokioje knygoje polemikai ne vieta. Tačiau, knygos pasirodymo proga, gal autorius apie tą, neva tai sakralizuotą, Sukilimo klaidą pats spaudoje pasisakytų, ar jis visa tai darė todėl, kad troško būti nacių įrankiu ar, žiūrint šių laikų istorikų akimis, jam tik šiaip galvelė buvo susisukusi? Ar autorius šiandien apgailestauja savo rezistencines pastangas? Kodėl po Sukilimo jį nacių valdžia tebegaudė ir kalino? Man šie atsakymai yra aiškūs, tačiau yra žmonių, kurie galvoja ir agituoja kitaip.

P. Naručio knyga džiaugiuosi ir, statistiškai tikėtina, tam tikrų svyravimų jos faktų interpretacijoje ar kad ir pačiuose faktuose, knygą laikau deramu anų okupacijos laikų liudijimu.

Man pačiam 1941 m. Sukilimo vaizdas yra vienas iš pačių didžiųjų mano vaikystės išgyvenimų. Tuomet buvau beveik devynerių metų amžiaus. Kaune gyveno baimėje ir nežinioje, ką tik praleidę birželio 14 d. tremimo terorą. Kai 1941 birželio 23 d., 9:28 val. ryto (transliacijos tikslus laikas iš P. Naručio knygos) išgirdome nepriklausomybės atstatymą ir himną, svetainėje tėvas visai šeimai didžiu balsu sušuko: "Klaupkimės ir dėkome Dievui už išvadavimą!" Nuo to momento aš tebesinėsiu gilią padėkos ir pagarbos jausmą tiems mūsų vyrams ir moterims, kurie visą tai organizavo ir įvykdė. Vėliau gyvenime kai kuriuos iš jų sutikau ar net truputį pažinau. Ar knygų lentynose ar rankose, jų visų raštai man tebekalba nepriklausomybės idėjos ir himno aidu, beveik kai anuomet, išgirdus anuos, giliai įstrigusius savo Tėvo žodžius.

(Pabaiga)

(1994-X-4)

TAUTODAILĖS PARODA MASKVOJE

Lietuvos ambasada Maskvoje šių metų spalio 13-tąją pakvietė tautiečius ir Rusijos sostinės liaudies meno mylėtojus į Vilniaus tautodailės galerijos "Kuparas" parodą, jau pabuvojusią Vokietijoje, Danijoje, net Malazijoje...

Svečius iš Lietuvos žiūrovams pristatė ambasados kultūrininkė Danguolė Balčiūnaitė. Ambasadorius Romualdas Kozyrovičius, padėkojęs tautodailės meistrams už gražią progą pamatyti jų darbus, juos taip puikiai parodyti Maskvos miesto lietuvių kultūros gerbėjams ir bičiuliams bei tautiečiams, palinkėjo lietuviškosios tautodailės kūrėjams – kaitrios kūrybinės ugnies, jos bičiuliams ir gerbėjams – naujų susitikimų su Nemuno krašto menu.

Ryšininkų kultūros fondo galerijos "Kuparas" direktorė Emilija Bugailiškienė trumpai apžvelgė savo kolektyvo kūrybinį kelią. Kuparas – tai senovinis vytelių pintinis krepšis su apvaliu dangčiu, atstojantis kraitskrynį, kur mamos dukroms krauna kraitį. Koks tautodailininkų kraitis? Kolektyvas gimė 1991 metais, atrestauravus Vilniaus ryšininkų kultūros rūmus. Veikia tapybos, religinės skulptūros, tekstilės ir keramikos sekcijos. Viena ekspozicija – nuolatinė, kita keliaujanti...

ninkų, nepajėgiančių prisitaikinti prie ateinančios pramoninės industrijos poreikių. Ivanov, pagrindinis dramos personažas, prasiskolinęs, bando gelbėtis, ieškodamas žmonos su pinigingu kraičiu. Jo pirmoji žmona semitė mirė, neilgai su juo gyvenus. Finansiniu atžvilgiu nebuvo sėkminga santuoka, nes laukto kraičio savo dukrai Sarai tėvai nedavė. Antros vedybos planuojamos su 20 metų mergaite Saša, kurios tėvams Ivanov skolingas 10,000 rublių. Ivanovo ir Sašos santuoka skola būtų panaikinta.

4-tas veiksmas pasirošimas Ivanovo ir Sašos santuokai, vestuvių iškilmėm. Ivanovas, nujausdamas aplinkos visuomenės jam priekaištiningą nusiteikimą, įtikinėja Sašą atsakyti santuokos, esąs jai per senas, dvasiškai išsekęs, suguręs. Sašos įtikinėjimai meile jam, ir kitų pastangos perkalbėti Ivanovą nesėkmingos. Ateina jaunas daktaras LVOV, vis sekęs, įtarinėjęs Ivanovą, kreipiasi į jį ir sako: "Visų akivaizdoje sakau tau, esi chamas!" Ivanovas jam padėkoja. Po trumpo pokalbio Ivanovas išsitraukia pistoletą ir šauna į save. Be reikalo dar rodoma jį pusiau pargriuvusį, atsirėmusį į stulpą. Šūvis ir uždanga – daugiau efektinga.

Didžiulė ambasados priėmimų salė pilna žmonių. Ant stalų parymę rūpintojėliai. Motina sopulingoji, su perversa septyniais kalavijais širdimi... Čia ir šventasis Kazimieras su lelija rankose ir karūna ant galvos, laimines naująjį Lietuvos rytą ir išėjęs pasitikti garbių Nemuno krašto svečių... Čia pat moliniai žvėriukai, paukščiukai, lyg laukia prisėdę, sutūpę saulės spindulio signalo pavasario ryto šventei... Gintaras, karoliai, apyrankės, sagės ir segtukai, rodos, tik ir laukia gerų rankų.

Viena siena papuošta vien lino dirbiniais – staltiesėmis, skaromis ir skarelėmis, žiuristais, moteriškais ir vaikiškais kostiumais... Vienu žodžiu, tiek daug ir taip gražiai išsiuvinėtų balto lino dirbinių vienoje vietoje neteko matyti. Čia pat to grožio meistrė Genovaitė Varaneckienė aiškina lankytojoms, kaip tą ir į jį panašų lininį dirbinį pradėti siuvinėti. "Pirma, aišku, reikia nusipiešti norimą išsiuvinėti augalą ar žiedą, o toliau jau miklinti akį ir pirštus" – girdžiu tautodailininkę mokant savo meno Maskvos tautietę.

Daugiau tokių grožio valandų pageidauja Maskvos tautiečiai iš savo tėvynainių Lietuvoje.

K. Kedaitis
Maskva, 1994-X-4

ČECHOVO IVANOV NEW YORKE

Rasos Kazlo-Kazlienės interpretacijos

Homo sum humani nil a me alienum puto. Ši lotynų patarlė ar priežodis (esu žmogus ir visa kas žmogiška nėra man svetima) taikliai apibūdina Čechovo dramas, kur randama visa kas žmogui ir jo gyvenimui būdinga. Čechovas mėgdavo pabrėžti, nereikia žmogaus nei žeminti, nei jį iškelti, idealizuoti, o vaizduoti tokį, koks jis yra buitiniame gyvenime. Tokį žmogų ir sutinkame Čechovo kūryboje.

Čechovas savo dramom ypatingą struktūrinę techniką "surado" ir išbulino, rašydamas trumpas dramines apy-

braižas, vodevilius, studijų metais Maskvoj, kur studijavo mediciną. Reikėjo pačiam manytis, tėvai negalėjo jam padėti. Jo vodevilis Meška publikos buvo mėgiamas ir gausiai lankomas. Čechovas rašė draugui: gyvenau iš Meškos dosnumo.

Čechovo dramos ne iškart įveikė tradicinių dramų suformuotą rusų publikos skonį ir įpročius vertinti teatrinę kūrybą – scenoje parodytus spektaklius. Ne vieną jo dramą ištiko nesėkmė. Jis buvo labai patenkintas ir džiaugėsi turėdamas dvi praktikas. Mėgdavo draugam girtis:

mano tikroji žmona yra medicina, o literatūra mano mylimoji, kai pavargstu su viena, einu pas kitą.

Ivanov pirmą kartą vaidintas 1887 m. Maskvoj. New Yorke jo vaidinimai ėjo balandyje ir gegužės pradžioje režisuojami Rasos Kazlo – Kazlienės. The Independent Theatre Company programos leidinio pirmo puslapio piešinys lyg ir teigtų, kad nebuvo atsižvelgta į Čechovo dramos būdingas tapatybes. The House of CANDLES THEATRE kuklūs techniniai įrengimai ir pati patalpa neigalingai sukurta aplinkos atmosferą, taip labai reikalingą Čechovo dramom.

IVANOV, keturių veiksmų dramoje, vaizduojama buitinis susigijusių dvari-

Kai Čechovą paklausdavau, kaip reiktų vaidinti vieną ar kitą jo dramų epizodus, jis atsakydavęs, vaidinti nereikia, reikia gyventi. Toks trumpas šmaikštus atsakymas įpareigodavo aktorį taip įsijausti, išgyventi į dramos personažą, kad jis taptų jo, aktoriaus, asmenybės dalimi. Rasos režisūroj Ivanovo pergyvenimų painiava paryškinama virviniu vaizdu: vienur jis maivosi tarp virvių, kitur jis tampo jas ir pritrivina prie sienos. Atrodo, lyg padarytų kokį sprendimą. Visa tai gali būti, gali nebūti.

Režisierės išrastos moterų smalsumo scenos, kur parodyta kaip jos pasislėpusios stebi, kas vyksta paskutiniame veiksmo, kur sprendžiamas Sašos – Ivanovo santuokos klausimas.

Aktoriai vaidino gerai. Scenos erdvė mizanscenų formavimui panaudota apdairiai, kiek leido patalpos plotas. Iš visų aktorių išsiskyrė jaunas daktaras Lvov laikysena ir kalbos būdu. Tai paryškino jį esant kitos visuomenės individu. Aktorių kostiumai yra svarbus spektaklio elementas. To reikalauti iš CANDLES THEATRE būtų per daug, atsižvelgiant į jo finansinį pajėgumą.

J. Kiznis

DIDIJŲ AUŠRININKĄ D-RĄ JONĄ ŠLIŪPĄ PRISIMENANT

Š.m. lapkričio 6 d. sukanka 50 metų, kai mirė didis mūsų tautos patriotas, aušrininkas dr. Jonas Šliūpas.

Šiai sukakčiai paminėti spausdiname ištraukas iš jo amžininkų straipsnių, kurie buvo paskelbti jam mirus lietuviškuose laikraščiuose, leistais tais metais Vokietijoje. Taip pat pirmą kartą skelbiame Lietuvių Mokslo Draugijos susirinkimo sveikinimą d-rui Jonui Šliūpai, rašytą jam į Ameriką 1909 metais.

Dr. K. GRINIUS

("Lietuviai", 1944 lapkričio 10 d. Nr.3).

Lapkričio 6 d., pirmadienį, iš lietuvių tarpo negailestiną mirtį vėl išplėšė lietuvių tautai didžiai nusipelnusių ir dėl jos laisvo gyvenimo kovojusių vyrų, didį patriotą aušrininką Dr. Joną Šliūpą. Visa lietuvių tauta dėl šio didžio lietuvių mirties giliai liūdi ir pagerbia jo atminimą.

Per savo gyvenimo 83 metus Jonas Šliūpas visiems lietuviams buvo pavyzdžiu, kaip lietuvis turi dėl savo tėvynės labo kovoti ir nenuilstamai dirbti. Jis visuomet pirmoje vietoje statydavo Lietuvos ir visų lietuvių reikalus, o tik paskui asmeninius.

Dar studentu Maskvos, vėliau Petrapilio, universitetuose būdamas, Jonas Šliūpas pradėjo kovoti dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomo gyvenimo atstatymo. Jis jau tada, numatydamas, kad didžiausias kliudytojas lietuviams laisvai ir nepriklausomai savame krašte gyventi, buvo rusų imperialistinis carų režimas, skelbė jam kovą.

...Jo veikla, suprantama, buvo nepageidaujama to meto Rusijos valdovams. Todėl jis turėjo slapta aplieisti Rusijos teritoriją ir iš Palangos jūra

pasišalinti į užsienius. Jis pasiekė Šveicariją. Čia paremiamas geradarių (V. Zubovo, Janavičiaus) galvojo tęsti aukštuosius mokslus. Tačiau to sumanymo jam tuo metu neteko įgyvendinti - Šliūpą pašaukė bendri lietuvių tautos reikalai. Jis vyksta į Rytprūsius redaguoti "Aušros", o visus savo asmeniškus reikalus atideda vėlesniam laikui.



...Grįžęs Marijampolėn, ir apie savo žygius ir jų rezultatus painformavęs savo bendradarbius, J.Šliūpas turėjo skubiai pasišalinti iš Lietuvos: jam už jo lietuvišką veiklą grėsė keli metai ištremimo į tolimąjį Sibirą.

J.Šliūpui daugiau nieko neliko, kaip patraukti toliau iš savo tėvynės - Amerikon ir skleisti tautinį susipratimą ten gyvenančių lietuvių tarpe ir juos organizuoti...

Amerikoje J.Šliūpas savo tautinį veikimą taip išplėtė, kad nė vienas svarbesnis įvykis neapsėjo be jo...

...Apskritai kalbant, Šliūpas, būdamas Amerikoje, lietuvių tautai padarė tiek daug naudingo, kad vargu kitam kam yra tekę tiek daug padaryti. Jei Lietuva susilaukė nepriklausomybės ir laisvės, tai prie to ypač daug yra prisidėjęs J.Šliūpas. Už tai lietuvių tauta amžinai jam bus dėkinga ir su didžia pagarba minės jį.

Kai tik Lietuva išsilaisvino iš Rusijos carų valdžios ir pradėjo žengti pirmuosius nepriklausomo gyvenimo žingsnius, J.Šliūpas tuoj skuba iš Amerikos grįžti Lietuvon, kad savo patyrimu, energija ir sugebėjimais prisidėtų prie atkuriamojo lietuviško darbo...

...reikia ypač iškelti Dr. J.Šliūpo proto ir dvasios savumus. Jis turėjo puikią atmintį - buvo enciklopedistas, nepalaužiamos valios, didžiausios ištvermės ir darbštumo žmogus. Per savo ilgą gyvenimą jis pilnai išlaikė lietuvių patrioto liniją, niekur nuo jos nenukrypdamas. Jis buvo visur ir visada aukšto dorovingumo ir nuskriaustųjų gynėju. Iš jo ilgo ir turiningo gyvenimo kartų kartos jaunų lietuvių galės mokytis ir semtis patyrimo bei žinių, kaip reikia dirbti savo tautai...

•••••

L. DOVYDĖNAS

("Už tėvynę", 1944 lapkričio 19 d. Nr.4).

...Joną Šliūpą šiandien sunku vertingai paminėti, nes kukliuose laikraščio rėmuose ką gi rašysi apie vyrą, kuris į storas knygas nelengvai įtelpinamas. Jonas Šliūpas stovi mūsų tautos budintojų - aušrininkų eilėse, greta Jono Basanavičiaus, Vinco Kudirkos, "Aušros" kūrime, Amerikon nukilusių lietuvių švietime ir organizavime Jonas Šliūpas turi neįkainuojamą nuopelną. Tai primenam kukliu žodžiu, nes kuris gi lietuvis negirdėjo darbų ir nuopelnų Jono Šliūpo.

Prie naujai supilto didžiojo aušrininko kapo, svečioj šalyje, dar žemiau palinksta lietuvių galva, nes šimtai tūkstančių atbloktų iš tėvynės netenka tautos sūnaus, kuris tėvynei, broliui-lietuviui skyrė savo gyvenimą, išgales ir širdį.

Gal likimo buvo lemta Jonui Šliūpui Tilžėje išleisti "Aušrą", kovoti prieš caro Rusijos jungą, dabar, nuo bolševikų teroro bėgdamas, mirė to paties krašto žemėje.

Kiekvienas lietuvis šiandien nulenkia galvą prie didžiojo aušrininko kapo, kupinas tikėjimo, kuriuo gyveno, kūrė ir laimėjo Jonas Šliūpas.

TAUTA IR TAUTOS ŠVENTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

Į to "mokslinčiaus" pareiškimą apie savo "mažamokslį" dėdę galima atsakyti, kaip vienas graikas ateivis atsakė savo sūnui, kuris ir panašiai galvojo. Tuoj po I-jo Pasaulinio karo į Ameriką atemigravęs graikas, vėliau didmiesčio restorano savininkas, pasakojo, kaip jis vedė savo verslo atskaitomybę. Jis aiškina: "Aš laikau dar neapmokėtas sąskaitas dėžutėje, kasos registro kairėje pusėje: dienos pajamas laikau kasos registre, o apmokėtas sąskaitas laikau kitoje dėžutėje, kasos registro dešinėje pusėje.

Kai mano sūnus baigė universitetą ir įsigijo buhalterio specialybę, jis pasibaisėjo mano "primityvia", anot jo, sąskaityba ir išreiškė savo nusistebėjimą, sakydamas: "Aš tiesiog nesuprantu, kaip tu, tėve, gali taip verstis... Kaip tu gali sužinoti, ar turi pelno ar bankrutuoti?"

"Sūnau", - aš atsakiau, aiškina graikas, - "kai aš, atplaukęs iš Graikijos, New Yorke išlipau iš laivo, mano vienintelis turtas buvo senos kelnės, kuriomis buvau užsimovęs. Šiandien tavo brolis yra gydytojas, tu baigai universitetą ir esi buhalteris, tavo sesuo yra psichologijos daktarė. Tavo motina ir aš turime gražų, seniai išmokėtą namą, turime vasarnamį prie gražaus ežero ir naują automobilį. Turime pelningą verslo įmonę ir neturime skolų. Tai tu, sūnau, viską buhalteriskai sudėk, iš visos sumos atimk senas kelnės, ir tau paaiškės mano pelnas".

Gal panašiai reikėtų atsakyti ir tiems mus kritikuojantiems Lietuvos "viską žinantiesiems" mandruoliams. Estijoje ir Latvijoje tokių nesąmonių nėra: jie ir grįžtančius išeivius be jokių sąlygų priima, ir jų patarimo klauso, ir nuosavybės grąžinimo klausimą lengvai išsprendė. Tik "žinovų" valdomoje Lietuvoje kitaip yra. Mūsų tėvų

karta ne tik beginklėmis pastangomis, bet ir ginklų iskovojimo II-ją Lietuvos nepriklausomybę. Per trumpučius 22 nepriklausomybės metus mes okupanto nuniokotą kraštą atstatėme ūkiškai ir kultūriškai. Mes nekritikavome mums padėti norinčius Amerikos lietuvių, nevaržėme jų norą grįžti, bet sveikinome tokias pastangas. Mes neužsikrėtėme carų dvasia, negalvojome rusiškai, bet lietuviškai. Mes nesidrovėjome paimti arklą ar dalį rankas, ir mes vieno darbą atlikdavome vienas, o ne penki šeši. Todėl mums netruko nei maisto, nei drabužių, nei tautinės laimės, nei gero vardo užsieniuose.

Viso to mes nematome dabartinėje Lietuvoje. Teisingi yra Antano Smetonos žodžiai, kad "Demokratiškai gyventi bei naudotis jos vaisiais reikia išmokyti. Tos tiesos dėsnio reikia ieškoti žmogaus sąmonėje, gebančioje skirti, kas yra gera ir kas yra pikta...

Kada kalbame apie Vytautą Didįjį, tai kalbame apie Lietuvą, nes Vytautas buvo tikroji Lietuva. Todėl, švęsdami šią garbingą mūsų tautos šventę, atsiminkime Vytauto įsitikinimus bei siekius: netarnauti svetimiems nei veiksmu, nei pavyzdžiu, nei žodžiu, nei sąžine. Tai turi būti kiekvieno gero lietuvių šventa pareiga. Ir linkime, ir tikime, kad ateis laikas, kad tauta išsivaduos iš svetimos įtakos, ir tikime, kad artėja diena, kada bus viena, o ne trys Lietuvos: viena Išeivijoje, kita Sibire, nes ir jiems daromi sunkumai grįžti, ir trečia tėvynės Lietuvos žemėje. Tada bus vieninga, laiminga ir save gerbianti lietuvių tauta ir graži bei pažangi Lietuvos valstybė, kurioje viešpataus tautinė, politinė ir socialinė tiesa.

(Karolio Milkovaičio kalba, pasakyta Tautos šventės proga Los Angeles, 1994.IX.4d.)

Prof. M. BIRŽIŠKA

("Lietuviai", 1944 lapkričio 21 d., Nr.6).

...Supraskime tai. Ir atsiminkime tai. Griuvo vienas iš Lietuvos ažuolų. Juk toks buvo Dr. Jonas Šliūpas. Ne pravardžiavimosi su negudriais Amerikos klebonėliais, ne atsilikusių nuo mokslo istorinių, etnologinių ir plokščios "laisvamanybės" raštų, menkų veikalų, nereikalingų ir silpnų vertimų rašytojas ir įvairių silpnųjų žmogus turi būti mums atmintinas (jį mes greitai pamiršime), tik tas per keliasdešimt metų savo tautai tedirbęs ir jai savo svajones teskyręs Lietuvos vyras...

•••••

"VILTIS"
REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA
VILNIAUS
14-01-70

Gerbiamasis Tautietė!
Būrelis Tamstai prielankių lietuvių, susirinkusių visuotinan Lietuvių Mokslo Draugijos susirinkimui, džiaugdamies brangiu svečiu Tamstos sūnumi Kęstučiu, siunčia Tamstai patraukimą. Velijame Tamstai geriausios kloties ir džiaugiamės, kad tokios ilgas metus svetimame krašte Tamsta išlaikė tokioje grynai šeimininkas lietuvių tradicijas.
Kun. Juozas Tumas
A. Smetona
E. Volteris
I. Stankūnas
R. van der Meulen (Holland)
A. Voldemaras

Gerbiamasis Tautietil

Būrelis Tamstai prielankių lietuvių, susirinkusių visuotinan Lietuvių Mokslo Draugijos susirinkimui, džiaugdamies brangiu svečiu Tamstos sūnumi Kęstučiu, siunčia ir Tamstai pasveikinimą. Velijame Tamstai geriausios kloties ir džiaugiamės, kad tokios ilgas metus svetimame krašte Tamsta išlaikė tokioje grynai šeimininkas lietuvių tradicijas.

Kun. Juozas Tumas, A. Smetona, E. Volteris, I. Stankūnas, R. van der Meulen (Holland), A. Voldemaras

JULIŲ STANKŲ Į AMŽINĄJĮ POILSĮ PALYDINT

Velionio brolio d-ro Viktoro Stankaus atsisveikinimo žodis

Julius Ramūnas Stankus, 43 metų, dviejų vaikučių tėvas, š.m. spalio 8 dieną, po sunkios septynerių su puse metų kovos su negailestinga išsėtinės sklerozės (Multiple Sclerosis) liga, iškeliavo į amžinybę.

Spalio 9 dieną atsisveikinimo metu susirinkusieji prie jo karsto stebėjosi, kodėl Julius, jo dukrelės Kristinos išdėstytose nuotraukose, visur buvo su šypsena nuo ankstyviausių jaunystės iki ligininėje, paskutinėje jo gyvenimo dienose, padarytų

tina ir aštuonerių metų Andrius, žengia tiesiai siauru, bet lietuviams svarbių vertybių keliu.

Prisimenu, kai Julius apie du metus buvo slaugomas ir globojamas mūsų namuose, jo vaikučiai praleisdavo savaitgalius, atlikdavo lituanistinės mokyklos pamokas, bendravo su manimi. Buvo džiugu stebėti jų brendimą. O kai liga jį taip surakino, kad tik profesionaliuose slaugos namuose jo gyvybė galėjo būti palaikyta, vaikus reikėdavo pas jį nu-



Spalio 10 d. 1994 Visų Sielų kapinėse giminės, brolis Viktoras, tėvas Ignas, dukrelė Kristina, buv. žmona Danutė ir sūnelis Andrius išlydi į amžinuosius namus jų mylimą Julį. Apeigas atnašauja prelatas Goldikovskis, kleb. kun. Kijauskas J. Maželio nuotr.



Spalio 9 d. 1994 Julius Ramūnas Stankus iškeliavo į Dangiškus namus. Jį išlydi dukrelė Kristina ir sūnelis Andrius. V. Stankaus nuotr.

nuotraukų. Jis šypsojosi ir karste, turbūt, todėl, kad giminės ir draugai, suvažiavę iš Kanados ir Amerikos miestų, mirties valandoje jo neužmiršo, kaip tikri Dievo atstovai šioje žemėje jį lankė, guodė, mylėjo ir drąsino. Ir jis dar todėl šypsojosi, kad jo vaikučiai, trylikos metų Kris-

vežti, ko jie labai norėjo, praeiti ir reikalavo, nežiūrint jų nuovargio nuo išpareigojimų amerikiečių ir lituanistinėje mokyklose ir sporte.

Žinodamas, kad tėvelis buvo iškilius bėgikas, Andrius rugsėjo 10-11 dienomis Burlington (prie Toronto), atstovaudamas Clevelando

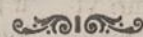
"Žaibą" Šiaurės Amerikos Baltų sporto varžybose, laimėjo septynias pirmas vietas. Tėvas džiaugėsi, kad sūnus seka jo pėdomis. Bet jam dar džiugiau buvo, kad jo sūnus, dar būdamas septynerių metų, suvokė gilesnę gyvenimo prasmę, pasakydamas tėveliui, kad Dievulis jam padėjęs laimėti ir kad jei jis ateinančiais metais laimėtų tik trečią vietą, jis vistiek dalyvautų sporte.

Julius įsitikino, kad sūnus perėmė vertybių lazdelę gyvenimo estafetėje, o Julius jau turbūt užkopęs ant Olimpo, kopia aukštyn pas Aukščiausiąjį prisistatyti: "Aš gimiau spalio 31 dieną, 1950 metais Clevelande, buvau skautas, baigiau lituanistinę mokyklą, sportavau lietuvių ir amerikiečių tarpe ir su sporto klubu "Žaibas", priklausa lietuvių Budžių jūros grupei, baigiau Cathedral Latin Gimnaziją, priklausiau Čiurlionio ansamblio šokėjų grupei, studijavau gamtovaizdžio architektūrą Ohio Valstybiniame Universitete, sukūriau šeimą su dr. Danute Gaižutyte, baigiau Clevelando Valstybinį universitetą su marketingo bakalauru, dirbau savo srityje ir vis dar sportavau.

Paguosk mano tėvelius, vaikučius, brolių, buvusią žmoną, Danutę kuri mane guodė mirties valandoje, giminės ir visus tuos, kurie mane nuolat ir dažnai lankė ir slaugė ypač mano bičiulius, dr. Marių Laniauską, Vitą Aukštuoliene, Ričardą Staškų, Viktorą Leparską, dvasiškį broliuką Edmundą Hardy, kun. Juozą Bacevičių, komunią nešusį kun. Kijauską, ir iš tolimesnių vietovių atvykusius, kaip Vidą ir Janę Gaižutytes, puseserę Angelę, Ireną ir Reginą ir pusbrolio Lino Stankevičiaus šeimą.

Globok ir mano giminės – Dulebų, Maželių ir Gaižučių šeimas. Sergėk vaikų senelius ir Gudėnų šeimą nes padėjo globoti mano vaikučius. Palaimink mano šeimos patarėjus, advokatus Algį Širvaitį, Egidijų Marcinkevičių."

Juliaus vaikų, tėvų gimičių, savo ir visų artimųjų vardu reiškiu gilią padėką visiems, vienu ar kitu būdu prisidėjusiems prie Juliaus paskutinės kelionės, mums pareiškusiems užuojautą mūsų liūdesio valandoje.



Aurelija M. Balašaitienė

PASKUTINIS ŽODIS

...
*Su tavimi dalis tautos numiršta,
nors eina gentkartės naujais keliais,
Tačiau per liūdesį, kaip rudens migla, taip juoda, tiršta,
atsiveria spraga, kurią tu palikai.*

*Supylėm naują svetimą žemelį kapą,
aplieję ašarom, palaiminę malda.
Ir taip likimas užvertė Tavosios knygos lapą,
ir liko nebaigtų darbų dirva.*

*Bet Tu likai mums neužmiršamas, brangus,
ir liksi visad gyvas su mumis,
Tave atmindami, dukrelė ir sūnus
žygiuoja Tavo pėdomis.*

*Sudie. Jau toks graudus žmogaus likimas:
kas gimė, tas turės ir mirti,
bet Tavo, Juliau, žemėje buvimas
tėvynės labui, mūsų džiaugsmui buvo skirtas.*



PADĖKA

Reiškiamo gilią padėką visiems mūsų brangų sūnų, brolių ir tėvų,

JULIŲ RAMŪNĄ STANKŲ,

išlydėjusiems į amžinybę. Padėka priklauso kun. klebonui Gediminui Kijauskui už atsisveikinimą ir gedulingas mišias, koncelebruojant prelatui Aleksandrui Goldikovskiui ir kun. Mario Marzocchi, taip pat už nulydėjimą į Visų Sielų kapines su malda ir giesme. Dėkojame Reginai Brazaitienei už palydą vargonais, dr. Mariui Laniauskui, Ričardui Staškui, Algiui ir Edui Modestams, Algiui Gudėnui, Rimantui Saikui, Valentinui Pažemiui ir Jonui Ežerskiui už paskutinį patarnavimą, nešant velionio karstą į amžino poilsio vietą. Taip pat reiškiamo padėką pusseserei Angelei Stankevičiūtei – Ptasinskienei už jautrų atsisveikinimo žodį kapinėse prie karsto, Kanadoje gyvenančių giminių vardu. Dėkojame Jokubauskų laidotuvių namams už nuoširdų ir jautrų patarnavimą mūsų gyvenimo sunkioje valandoje

*Tėvai, Marija ir Ignas Stankai
Brolis Dr. Viktoras Stankus
Dukra Kristina Stankutė
Sūnus Andrius Stankus*

RITA STAŠKUTĖ

Kelionių specialistė

Europa, Karibų salos, Meksika, Pietų Amerika, Vid. Rytai

TEL: (216) 831 - 5530 FAX (216) 831-5028

1994 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

geriausios kainos – patogiai lėktuvai

1-800-366-9980

FINNAIR: via Helsinkis į Vilnių

(antradieniais, trečiadieniais, penktadieniais)

arba kitomis jums tinkamoms oro linijomis:

SAS-via Copenhagen, LH-via Frankfurt,

LOT Polish-via Varšuva, AUSTRIAN AIR-via Vieną

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. • Suite 103 (Ohio Savings Building) BEACHWOOD, OH 44122

RŪPESČIAI

Vladas Vijeikis

Mano draugas Florijonas nebuvo tokioje nuotaikoje, kad žygiuoti parade ir šypotis. Buvo gerokai apsiblausęs. Tad klausiu:

– Kas tau, Florijonai, lyg musmirių privalgęs. Negirdėjau, kad grybauti buvęs. Tad kas tau širdį grabalioja?

– Žinoma kas kita. Paprašiau iš Lietuvos valdžios New Yorke paso. Sakau sau. Tiek metų buvau Lietuvos pilietis, gaisrus gesinau. Tai duokit nors prisiminimui pasą. O jie man atsiuntė kelis lapus visokių dokumentų, kuriuos turiu užpildyti. Svarbiausia reikalauja, kad įrodyčiau, kad buvau Lietuvos pilietis prieš 1940 metus. Kaip tą padaryti? Labai gerai žinoma, kad vaikams pasų neįsoduodavo. Pagaliau ir man pasas nebuvo reikalingas. Stojau į Lietuvos kariuomenę. Bolševikai užgrobė. Įstatė nori ar nenori į raudoną armiją. O tie biurokratai sako, kad reikia pristatyti ir kariuomenėje tarnavimo pažymėjimą. O kas man jį duos, jeigu aš iš tos raudonos armijos gražiai pasitraukiau. O tiesiai sakant, pagal karinius mokslus, dezertiravau. Tad kas man kokį dokumentą išduos?

Tad sakau Florijonui:

– Tie biurokratai turi visokių priekabių, kurias sunku perlipti. Tavo nuotaikos pagerinimui papasakosiu tau istoriją. Buvo taip. Gyvendamas tuojau po karo Paryžiuje susipažinau su rusų emigrantais. Vienas man sako: atbėgau į Paryžių be nieko. Bet turėjau arklio pažymėjimą. Mat aš kavaleristas. Taigi su tuo arklio pažymėjimu gana ilgai Paryžiuje gyvenau. Pagaliau nutariau gauti tikrą prancūzišką pasą. Ir gavau.

– O mūsų valdžia nei pagal arklio nei pagal tavo tikrą pažymėjimą paso neduoda. Tiesą sakant, kai kam labai lengvai duoda. Reikia žinoti kam į ranką ar koją pabučiuoti.

Florijonas tikrai buvo supykęs. Paspyrė kėdę, pastūmė stiklinę ir dar būtų ką nors agresyvaus daręs, bet sulaikiau.

– Florijonai, nieko nėra amžino. Palaukime naujos valdžios.

– Už naują, tikrai lietuvišką valdžią! – šūktelėjo Florijonas ir taip sudaužėme stiklus, kad turėjo išgirsti Vilniuje.

Florijonas šiek tiek atkūtes sako:

– Turiu didelį rūpestį.

– Na o kas dabar tave kankina?

– Ar girdėjai daktarai televizijoje skelbia, kad jeigu išgeri du gėrimėlius per dieną tai labai padeda tavo sveikatai. Širdis nesustoja ir vi-

sokios gyslos kraują varo dėka alkoholio. Taigi paskaičiavau. Per savo gyvenimą turėjau išgerti 43,600 gėrimų. Ir šiaip skaičiavau ir taip. Ir su aparatais ir be jų ir suskaičiavau, kad išgėriau tik 31,200 gėrimų. Tad kas dabar daryti? Mano sveikatai pilnai išlaikyti dar trūksta kelių tūkstančių gėrimų. Ir dėl tų kelių tūkstančių turėsi mane nešti palaidojimui. Kaip tau tas patinka?

– Florijonai, nesirūpink. Gal kaip nors pasieksime tą skaičių.

– Gerai sakai. Tad skubėkime.

Ir mudu ėmėme skubėti sveikatos link. Bet atskubėjo Florijono žmona ir sutrukdė. O mes jau buvome gerokai sumažinę tą pragaištingą skaičių.

Kitą dieną klausiu.

– Florijonai, dabar nemažai ginčų ar Brazauskas mūsų prezidentas ar ne? Kaip tu manai?

– Manau, kad ne.

– Kodėl?

– Todėl, kad buvo išrinktas apgaulingai. Pasislėpė po LDDP partijos skraiste. Ką jis žino apie demokratiją? O apgavo. Būk tai demokratas, darbo žmonių draugas. Taip ir pralindo. O nesakė, kad jis žymus komunistas, Maskvos bendradarbis.

– Buvodamas Chicagoje labai gražiai kalbėjo apie demokratiją ir apie žmogaus teisę.

– Tai lyg liūtas kalbėtų apie vegetariją. O kaip gražiai išsisuko apie sovietinių nusikaltėlių gaudymą. Esą negalima, kadangi visi jau išbėgę iš Lietuvos. Pasižvalgytų aplink save, aplink savo bendraminčius. Kiek jų ten atrastų. O kodėl Lietuvos archyvas labai mielai suteikia žinias apie nacinius nusikaltėlius, kurių nėra Lietuvoje. Dabar tokie geri santykiai su Izraeliu. Ten nemažai sovietinių nusikaltėlių. Bet kam šaukti vilką iš miško? Gali ant savo galvos prisišaukti. O kaip mafija? Kaip tu ją gaudysi, kad irgi prie pačios valdžios viršūnių gali dasigaudyti. Tad ir lieka gaudyti lengvai pagaunamus. Linksmą žinią pranešė. Esą dabar Amerikos piliečiai galės į Lietuvą be vizų važiuoti. Nors jau senai Amerikos piliečiams važiuojant į Europą nereikia vizų. Gal geriau vėliau negu niekad. Didelis dėkui. Bet ką dabar darys mūsų konsulatui Chicagoje, New Yorke ir kitur? Nebereikia vizų.

Į nemažai klausimų atsakinėjo Brazauskas, bet kadangi klausimai turėjo būti paduoti raštu iš anksto, tad buvo persijoti ir patys įdomiausi neatsakyti.

(Atkelta iš 2 psl.)

susitartų su Sirija ir išeitų iš tų aukštumų. Dabartinė Izraelio vyriausybė ketina atsakyti tų žemių dalimis, palaipsniui, tačiau Sirijos vyriausybė, nežiūrint JAV vyriausybės spaudimo, atsisako tokio dalinio išėjimo, reikalauja visiško Izraelio pasitraukimo.

TRUMPAI

• Šiaurinėje Airijoje savo veiklą sustabdė Airijos Respublikos Armijos karinės grupės, tačiau teroristinę veiklą padidino vadinami lojalistai, protestantų teroro grupuotės. Nežiūrint jų veiklos, didėja viltys, kad prasidės taikos derybos ir bus rastas politinis sprendimas. JAV prezidentas Clintonas sveikino šiuos naujus taikos polinkius ir pažadėjo Š. Airijai finansinę paramą, jei įsivyratų taika.

• Irako diktatorius Saddam Hussein vėl buvo priverstas atitraukti kariuomenę nuo Kuwaito sienos. Stebėtojai nesutaria, kodėl jis tą kariuomenę ten pradėjo siųsti. Vieni, kaip ir pats Irako pareiškimas, teigia, kad tai buvo paprasti kariuomenės manevrai. Kiti sako, kad jis bandė patikrinti, ką darys JAV jaunas prezidentas. Dar kiti mano, kad Jungtinės Tautos atšauks Irakui uždėtas sankcijas, jei jis paklus JT Saugumo Tarybos reikalavimams ir atšauks kariuomenę. Išėjo priešingai, Saugumo Taryba dabar reikalauja, kad Irakas pripažintų Kuwaito suverenumą ir jo dabartines sienas. JAV vyriausybė nepamirš, kad paskutiniai Irako ėjimai vėl kainavo Amerikai

Iš visur apie viską

daug lėšų nelauktam karinių jėgų kilnojimui. Iš Irako ateinančios žinios kalba apie Irako kariuomenės dezertyrų gausą. Pagautiems dezertyrams nupjaunamos ausys ir ant kaktos išdeginamas gėdos ženklas.

• Vatikane vyskupų Sinode Bosnijos katalikų vyskupas Rafko Peric nusiskundė, jog raportai apie Marijos pasirodymus Medjugorje vietovėje, mažame Bosnijos Herzegovinos kaime, sukėlė ginčus ir Bažnyčios skaldymą. Jis prašė Sinodo rasti tinkamą kelią ir atstatyti vieningumą šiuo klausimu. Buvusios Jugoslavijos katalikų vyskupų konferencija 1991 m. paskelbė, jog remiantis ligšiolinėms studijomis, nėra galima tvirtinti, kad Medjugorje vyksta supnatūralūs pasirodymai. Manoma, kad, kad šioje kontraversijoje įvelta ir politika. Kitų vyskupijų katalikai pavydi, kad stebuklai vyksta Bosnijos teritorijoje.

• Nigerijos diktatorius Sani Abacha sudarė valdžios tarybą, kurioje visai nėra civilių, visi karininkai. Taryba kietai valdo, suiminėja oponentus, uždarinėja opozicijos laikraščius. Smarkiai pakeltos naftos kainos.

• Amerikos žinių tarnybos turi savo žinių šaltinį, – sportininko O.J. Simpson teismą už dviejų žmonių nužudymą. Britanijoje daugiau rašoma apie sosto įpėdinio princo Čarlio ir jo žmonos, princesės Dianos reikalus. Įvairūs šeimyninio gyvenimo skandalai sukėlė gyvesnę

monarchijos priešininkų veiklą. Ypač gyvai diskutuojamas šis klausimas Australijoje. Vieni tvirtina, kad reikėtų steigti respubliką, be jokių karalių. Kiti sako: kam kaitalioti turimą sistemą. Spalio 5 d. speciali komisija paskelbė raportą, kuriame sakoma, kad kai kurios Australijos provincijos norėtų likti monarchijos sistemoje, o kitos galėtų pasitraukti. Daugumas australų nenori skaldyti savo valstybės ir iš naujo perrašinėti konstituciją.

• Šiaurės Korėjoje toliau vyksta mirusio vado Kim Il Sungo kūno balzamavimo darbai. Iš Rusijos atvyko grupė patyrusių balzamuotojų.

• Liberijoje iširo tarptautinės grupės įtaigtos taikos derybos. Pilietinis karas tęsiasi, nes atsirado dar vienas "generolas", bandęs perimti visą valdžią.

• Irano valdžia uždraudė visas satelitų televizijos lėkstes, nes parlamentas nutarė "ginti Islamo vertybes nuo šėtono".

• Britanijos premjeras pasakė kalbą Pietų Afrikos parlamente. Tai pirmas britų premjeras, oficialiai aplankęs P. Afriką 1960 m. Premjeras Major ragino britų biznio bendroves investuoti lėšas P. Afrikoje.

• Šri Lankos penki sukilėliai puolė karo laivą, jį susprogdino, patys žuvo, žuvo ir 25 jūreiviai.

• Šių metų Nobelio premija už literatūrą paskirta japonui rašytojui Kezaburo Oe.



Vote
Elect...
Nov. 8th

JEROME A.

BRENTAR

TO U.S. CONGRESS

INDEPENDENT CANDIDATE FOR

19th CONGRESSIONAL DISTRICT

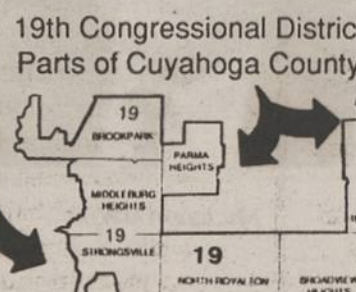
PAID FOR BY BRENTAR TO CONGRESS COMMITTEE
P.O. BOX 516 • MENTOR, OH 44061-0516
(216) 692-1390 • (216) 491-2181

Important!!!

"You can vote for any candidate in the Nov. 8th General Election **you do not need to vote for a party candidate.**"

Be an Independent voter and Elect **BRENTAR** in the 19th Congressional District

19th Congressional District
Parts of Cuyahoga County



19th DISTRICT
INCLUDES
ALL OF
LAKE
COUNTY
AND
ALL OF
ASHTABULA
COUNTY



GYVENIMIŠKOS ĮVAIRENYBĖS

Gerardas Juškėnas

GARLAIVIO "SULTANA" TRAGEDIJA

1865 m., Cincinnati mieste statytas, garlaisvis Sultana neišaiškintomis aplinkybėmis sprogo Mississippi upėje, į šiaurę nuo Memphis miesto, Tenn. Jame plaukė 1800 keleivių, kurių tarpe buvo 1200 kareivių grįžtančių namo iš Amerikos pilietinio karo. "Sultanos" avariją nustelbė pilietinio karo pabaiga ir prezidento Abraham Lincoln nužudymas. Mažai apie tai minima ir istorijos knygose.

"Sultana" išplaukė iš Vicksburg, Miss., perkrauta 1800 žmonių, nes garlaiviui buvo leista normaliai vežti tik 376 keleivius. Tačiau niekas negalėjo sustabdyti nuo susigrūdimo iš karo namo grįžtančių kareivių. Palyginimui – 1522 asmenys nuskendo su "Titaniko" laivu Atlante, o "Sultanos" nelaimėje mirė 1800. Kiti tyrinėtojai atrado, kad "Sultana" plaukė 2300 kareivių, 100 civilių keleivių ir 85 jūreiviai. Sprogimas įvyko 1865 m. balandžio 27 d. Keli šimtai upės įkritusių keleivių buvo išgelbėti, tačiau virš 300 jų po kelių dienų mirė nuo peršalimo. Daugumas jų buvo palaidoti nežymėtuose kapuose.

Kaikurios "Sultanos" dalys buvo iškeltos 1865 m. birželio mėn. Upei pakeitus vagą, laivo liekanos dabar yra po pupų lauku netoli Marion, Ark.

ŠVELNUS GRIPO SEZONAS?

Anot JAV Centrų ligoms kontroliuoti (CDC – Centers for Disease Control) ateinan-

tį gripo sezoną sulauksime švelnesnės rūšies gripo viruso. Tačiau tas neatleis mūsų nuo skiepijimosi.

Ši pavasarį jau bandyta spėlioti, kurios rūšies gripo sulauksime šį rudenį – A arba kiek švelnesnės – B rūšies. Tos rūšys aplanko mus pakaitomis. Pernykštis gripo sezonas buvo A rūšies viruso. Gripo sezonas paprastai trunka nuo lapkričio iki kovo mėn. Skiepai pradėda veikti po poros savaitės po skiepijimo. Apie 60 milijonų skiepų dozių yra pagaminta šiems metams.

Gripas yra pavojingas astma sergantiems vaikams ir asmenims virš 65 m. amžiaus bei chroniškoms ligomis sergantiems. Kasmet JAV nuo gripo pasekmių miršta iki 10,000 asmenų.

ALUS GERTI SVEIKA?

Mankštinkis, nerūkyk, nustok valgyti "duoble cheesburgers" ir ...išgerk porą stiklų alaus kasdien?

Gydytojai vis tebesvarsto ar nuosaikus alkoholio vartojimas turėtų būti prirašomas sveikai širdžiai palaikyti. Po dar vieno tyrinėjimo rasta, kad nuosaikus gėrimas gali sumažinti širdies priepuolių pavojų. Alkoholis sužadina TPA enzimo gaminimą, kuris praskiedžia kraujo krešulius.

Harvardo u-to kardiologijos specialistas dr. Paul Ridker nenorėtų patarti pacientams gerti alkoholį. Anot jo būtų geriau atrasti kitą būdą sužadinti TPA gaminimą organizme – be alkoholio. Patariama gydytojams, tik parinktiems pacientams ir nuo-

latinėje jų priežiūroje bandyti alkoholiu saugoti širdį, bet susilaikyti nuo girtuoklystės pavojų. Alkoholio neigiamos pasekmės – kepenų liga, vėžys ir girtų vairavimas.

MARAS INDIJOJE

Maras po trijų dešimtmečių vėl sugrįžo į Indiją. Marą skleidžia blusos, kurios juo apsirečia nuo žiurkių. Maras, kuris nusiaubė Europą 14-me šimtmečiu, buvo Indijos Makaraštra valstijoje. Vėliau gal net mirtingesnė jo rūšis prasiveržė vakariniame Surat mieste. Surat, užterštoje lušnose ir srutomis patviniuose kanalizacijos grioviuose, sulaukė daug aukų. Šimtai tūkstančių panikos pagautų žmonių bėga iš maro paliestų vietų.

ATRASTOS RETOS KRIAUKLĖS

Coshocton apskr. Killbuck upelyje prof. Michael Hoggarth surado "Violetinės katės letenos" kriauklės. Buvo manoma, kad tos kriauklės išnyko iš Ohio valst. gelujų vandenų prieš 130 metų. Vicki Snyder iš Ohio gamtos saugos įstaigos tvirtina, kad šių kriauklių atradimas rodo esant daug grynesnį vandenį negu anksčiau manyta. Kriauklės negali gyventi užterštame vandenyje.

"Violetinės katės letenos" kriauklės yra užtiktos upėse – Cumberland River Tennessee valst. ir Green River Kentucky valst. Tačiau jos dauginasi tik Ohio valst. Vyriškoji kriauklė yra sidabrinio dolerio dydžio, o patelė – 25 centų monetos dydžio. Kriauklės kiaučio viduje yra ryškiai violetinės spalvos. Jos gyvena vagos dugne. Jų amžius siekia 15 m.

LIETUVIŠKA PORA



Rugsėjo 10 d. Saint Christine bažnyčioje susituokė Mary-Ann Abromaitytė ir Vidas Tatarūnas. Sutuohtuvių puota vyko Lietuvių namuose.

Mary Ann buvo ilgametė "Grandinėlės" šokėja. Baigė Cincinnati universitetą komunikacijos bakalauro laipsniu. Toliau gilina studijas Clevelando valstybiniame universitete - ruošiasi pradžios mokyklos mokytojos

profesijai.

Vidas baigė Clevelando valstybinį universitetą kompiuterių mokslo bakalauro laipsniu. Dirba BP of America kompiuterių sistemų vedėjo pareigose. Vidas tautinius šokius šoko "Čiurlionio" ansamblyje ir šiuo metu yra sporto klubo "Žaibas" pirmininkas.

Linkime sėkmės ir laimės lietuviškai porai!

L.G.

ALT SAJUNGOS LOS ANGELES SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Šiomet dėl įvairių ir labai svarbių priežasčių metinis ALT S-gos Los Angeles skyriaus susirinkimas sušauktas gerokai pavėluotai, sekmdienį, spalio 16-tą dieną, Tautinių Namų apatinėje svetainėje. Susirinkimui pirmininkavo Karolis Milkovaitis, sekretorius Pranas Dovydaitis.

Pereito metinio susirinkimo protokolas priimtas be pataisymų. Gana išsamų pranešimą apie S-gos Seimą Detroite padarė Antanas Mažeika. Paplota dviems naujus titulus Seime įsigijusiems skyriaus nariams: Sąjungos garbės nariu labai užtarnautai tapusiam konsului Vytautui Čekanauskui ir naujai Tarybos narei Rūtai Sakienėi. Pirmininko, izdininko ir Revizijos Komisijos pranešimai su padėka priimti. Ilgai su dideliu dėmesiu diskutuotas Lietuvos Tautininkų reikalas, daug aiškintasi ir pasisakyta. Konsulas Vytautas Čekanauskas pabrėžė, kad Tautininkų prestižas Lietuvoje kyla, pagal apklausinėjimus populiarėja žmonių tarpe. Prieita išvados, kaip kad Seime buvo nutarta, kad mums būtinai reikia, pagal išgales ir su tam tikra kontrole, Lietuvos Tautininkus remti. Antanas Mažeika dar kartą priminė, apie

įstojimą į Lietuvių tautininkų sąjungą. Vienintelė sąlyga, kad esi tautininkas. Mokestis \$20.00 metams, kas šiek tiek padidintų jų pajamas.

Buvome numatę ir paskelbę prez. Antano Smetonos minėjimą lapkričio 20-tą, bet tą pačią dieną BALFAS nutarė ruošti savo 50 metų minėjimo banketą. Taigi, teko dėl anksčiau buvusių įvairių priežasčių ir trukdymų ir taip jau labai užsitęsusių, prez. Smetonos pagerbimą nukelti net į sekančių metų vasario 12 d. Kalbėtoju sutiko būti Karolis Milkovaitis, apie meninę dalį bus pranešta vėliau.

Esančiai valdybai ir Revizijos Komisijai sutikus vėl kandidatuoti, susirinkimas plovimu perrinko sekančiai kadencijai. Valdyba: pirmininkas dr. Povilas Švarcas, vicepirmininkai Irena Bužėnienė ir Juozas Raibys, izdininkas Ramūnas Bužėnas ir sekretorė Rūta Sakienė. Revizijos Komisija: Janina Čekanauskienė, Vincas Juodvalkis, Pranas Dovydaitis.

Po susirinkimo pasivaišino ir maloniai pabendrauvo, dar vis gvildendami nesibaigiančias dienos svarbenybes.

Rūta Sakienė

Ohio lietuviai, Lapkričio 8 d. 1994 m. rinkimuose balsuokite už, Ohio valstijai veikliai tarnavusius

- **George Voinovich** – į Ohio gubernatoriaus vietą;
- **Nancy Hollister** – į Ohio vicegubernatorės vietą;
- **Michael DeWine** – į Amerikos Senatą.



George Voinovich ir Nancy Hollister



Michael DeWine

Paid by Ohio Lithuanians for Voinovich, De Wine. Grace Kudukis, coordinator, Dr. V. Stankus vice-coordinator.

CLEVELANDE ir apylinkėse



LIETUVIŲ PENSININKŲ KLUBO SUĖJIMAS

Tradiciniai padėkos pietūs įvyks š.m. lapkričio 3 d., ketvirtadienį, 2 val. popiet, Lietuvių namų viršutinėje salėje.

Kviečiame visus aktyviai dalyvauti.

OHIO ĮVYKIAI

• Lapkričio mėn. pasivažinėjimui arklių traukiamais vežimais – Swine Creek rezervate, 16004 Hayes Rd., Middlefield. Pasivažinėjimui bus nemokami, sekmadieniais nuo 1 iki 4 val. p.p.

• Lapkr. 5. Rankdarbių paroda Šv. Ritos parapijoje, Mazanec Hall, 33200 Baldwin Rd., Solon. Nuo 9 v.r. iki 4 v.p.p. Įėjimo mokestis \$1.

• Lapkr. 4-5 d. Derliaus šventė su dailės, rankdarbių

bei antklodžių paroda, Rocky River Senior Center, 21014 Hilliard Blvd., Rocky River. Nuo 10 val. r. iki 5 v. p.p., varžytinės šeštadienį.

• Lapkr. 5-13 d. Lake apskrities namų "Vitrina", Westminster Abbey iš Los Nation Rd., Willoughby. Tel. 216 – 354-5602.

• Lapkr. 11-13 d. "Christ-kindl Mart" mugė Canton Dailės centre, 1001 Market Ave. N. Dailės ir rankdarbių paroda, kurios pelnas skiriamas Canton'o Dailės Institui. Tel. 216–453-7666.

• Lapkr. 20 d. Handel's Messiah koncertas, Fairmount Presbyterian bažnyčioje, 2757 Fairmount Blvd., Cleveland Heights, 4 val. p.p.

• Lapkr. 23 d. sausio 8 d. – Viskas žvilga Clevelando Dailės muziejuje, 11150 East

Bld. Puošnaus sidabro ir paaukuoto sidabro darbų paroda iš muziejaus rinkinių Tel. 216–421-7340.

• Lapkr. 26 d. 21-ji metinė Kalėdų mugė, Saybrook mokykloje, 7911 Depot Rd., Ashtabula. 9:30 val. r. – 4:30 val. p.p. Įvairūs rankdarbiai. Globoja Ashtabula apskrities Amerikos Vėžio dr-jos skyrius.

Ger.J.

PARENGIMAI

1994 M.

• LAPKRIČIO 12 d. Humoro vakaras ANTRAS KAIMAS rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

• LAPKRIČIO 13 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• LAPKRIČIO 19 d. L.K. Ramovės Lietuvos Kariuomenės Atkūrimo Minėjimas

• GRUODŽIO 10 d. Susikau-pimo diena-rekolekcijos įvyks šeštadienį, gruodžio 10 d. Dievo Motinos parapijos svetainėje. Reko-lekcijų vadovas – kun. J. Vaišnys, S.J. iš Chicagos.



Federal Savings Bank

PRAŠAU APLANKYTI MŪSŲ BANKĄ

HOME FEDERAL didžiuojasi būdama dalis jūsų apylinkės

Nuo 1911, HOME FEDERAL padėjo tokioms šeimoms kaip jūsų gauti geromis sąlygomis paskolas ir patarnavimus finansinėse operacijose.

HOME FEDERAL siūlo šiuos patarnavimus:

- Aukštas palūkanas už santaupas
- Čekių santaupas
- Namų paskolas
- Paskolos namų remontams
- ir kitas paskolas labai palankiomis sąlygomis.

HOME Federal Savings Bank

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Darbo valandos:

Pirmadienio – ketvirtadienio	9:00 – 4:00
Penktadienį	9:00 – 6:00
Šeštadienį	9:00 – 2:00

Telefonas 348 - 8809

Rose Marie Balogh, Branch Manager

FDIC INSURED

EQUAL HOUSING LENDER

atlanta IMPORT-EXPORT Inc.

2719 West 71th Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND

SKOKIE, CLEVELAND, ST. PETE BEACH, NEW YORK,
DETROIT, GRAND RAPIDS, KALAMAZOO, BALTIMORE,
PITTSBURGH, HOT SPRINGS, ST. LOUIS, ROCHESTER,

Pristatome siuntinius į namus

Jūsų giminėms Lietuvoje, Latvijoje,
Rusijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje.

Skubiems siuntiniams: AIR CARGO
Amerikietiško maisto siuntiniai.

Pratęsiame vizas, ruošiamo iškvietimus.

Persiunčiame pinigų doleriais.

Visos paslaugos atliekamos greitai ir pigiai.



Clevelando skyriaus tel.: 481-0011

639 East 185 th Street • Cleveland, OH

Iš anksto susitarus, paskambinant į

Atlantos Clevelando skyrių, Jūsų namuose

galime paruošti ir priimti siuntinius į Lietuvą.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga



William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

W TAUPA Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.

penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.

šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.

sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS



NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

A.A. JONAS ČIUBERKIS

1994 m. spalio 20 d. vakare staiga mirė Korp! Neo-Lithuania filisteris Jonas Čiuberkis, gimęs 1914 m. sausio 20 d. Rygoje, Latvijoje.

Baigęs Rygos gimnaziją, Jonas atvažiuoja į Kauną, baigia Karo Mokyklą atsargos jaunesniuoju leitenantu ir stoja į Vytauto Didžiojo Universitetą. Išklausęs teisių fakultetą dirba Vidaus Reikalų Ministerijos kanceliarijos viršininku.

Universitete įstoja į Korp! Neo-Lithuania. Pradedą bendradarbiauti Lietuvos Aided, Jaunojo Kartoj ir Savivaldybės bei Policijos žurnaluose. 1938 ir 1939 metais redaguoja Korp! Neo-Lithuania leidžiamą Akademiką, vieną geriausiųjų to meto Lietuvos kultūros žurnalų.

1940 m. birželio mėnesį, bolševikams okupavus Lietuvą, pasitraukia į Vokietiją. Įstoja į Škirpos organizuotą aktyvistų fronto dalinį. Lietuvon grįžta prasidėjus vokiečių-rusų karui ir dirba

Vilniaus miesto valdybos sekretorium. 1943 m. kovo 13 d. Gestapo areštuotas kaip vienas 46 Lietuvos inteligentų – įkaitų ir pasiųstas į Stutthofą koncentracijos stovyklą, Dievų Mišką aprašytą Balio Sruogos ir kun. Ylos atsiminimuose. Vienuolika šios grupės kankinių žuvo Stutthofe, daugelis kitų buvo visiškai fiziškai palaužti. Bolševikų armijai užėmus Stutthofą, Jonas susiriša su lenkų pogrindžiu, ir po kelių



tų – įkaitų ir pasiųstas į Stutthofą koncentracijos stovyklą, Dievų Mišką aprašytą Balio Sruogos ir kun. Ylos atsiminimuose. Vienuolika šios grupės kankinių žuvo Stutthofe, daugelis kitų buvo visiškai fiziškai palaužti. Bolševikų armijai užėmus Stutthofą, Jonas susiriša su lenkų pogrindžiu, ir po kelių

mėnesių pasiekia Vakarų Vokietiją.

Reutlingene dirba Lietuvių Tautininkų Sąjungos centre ir vėl imasi bendradarbiauti spaudoje – Mūsų Kelyje, Mintyje ir Lietuvoje. Rašo J. Meškučio ir J. Pamūšio slapyvardžiais. Dalyvauja organizuojant lietuvių studentų Korp! Vytis.

1949 metų pabaigoje atvyksta į Clevelandą. Čia jis yra vienas pirmųjų iniciatorių atkuriant Korp! Neo-Lithuania išėivijoje ir eilę metų eina įvairias pareigas Korp! valdyboje. Aktyviai dalyvauja organizuojant Lietuvių Bendruomenės Clevelando skyrių ir Ohio apygardą. Bendradarbiauja Dirvoje ir nuo 1962 iki 1968 dirba kaip Vyriausias Dirvos Redaktorius.

Organizuojantis Clevelando tautinėms grupėms, Jonas aktyviai įsitraukia į Pa-

vergtųjų Tautų Sąjūdžio veiklą, kurio tikslas yra supažindinti amerikiečių visuomenę su Lietuvos ir kitų pavergtųjų tautų problemomis.

Dar Reutlingene, 1949 metais susituokia su Regina Steikūnaite. Su ja išaugina savo gražią lietuvišką šeimą – Danutę, Arūną ir Iloną. Ilgainiui iš jų dar susilaukia 4 vaikaičių.

Velionis palaidotas spalio 24 d. Clevelando Visų Sielų kapinėse.

Man atvažiavus į Kauną, Jonas, keliais metais už mane vyresnis, buvo jau Korp! Neo-Lithuania senioras, artimas mano vyresniojo brolio draugas. Taip atsitiko, kad korporacijoje mano globėju buvo Jonas Auželis, buvęs Jono globėjas. Tai davė man progos suartėti su Jonu labiau nei su kitais vyresniais draugais.

1949 m. pabaigoje su sa-

vo šeima atsidūriau Bremeno pereinamojoje stovykloje kur netikėtai sutikau Joną su Regina laukiančius paskyrimo į lėktuvą. Kartu praleistos kelios laukimo dienos neprailgo.

Michigano kaime žiemos metu darbo nebuvo, tad pasiūniau pagalbos šauksmus miestuose besikuriantiems. Atsakymą gavau tik iš Jono. Šaltą kovo 4 d. rytą pabeldžiau į Jono duris. O, sako, šiandien išleidžia iš ligoninės Reginą su Danute, važiuosim jų parsivežti!

Savo dviejų su pusės kambarių palėpės rezidencijoje Jonas su Regina davė prieglobstį ne vienai į Clevelandą įsikurti atvažiuojančiai šeimai.

Nežiūrint materialinių sunkumų kuriantis svetimaime krašte, Jonas randa laiko ir energijos visuomeniniams reikalams. Visada giedrios nuotaikos, ir į rimtus pasikalbėjimus įterpia humoro sušvelninti įtampas.

Ilsėkis ramybėje, Jonai, palikęs mums tiek šviesių atsiminimų.

A. Mackevičius

•••••

Liudas Končius, gyvenęs Dennis MA., praneša, kad jo brolis **Dr. Jurgis Končius** mirė Tytuvėnuose, Lietuvoje.

•••••

SAULĖLEIDŽIO SONETAI

A.a. Stasio Santvaro paskutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukrata Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00 dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OH 44119

Mūsų brangiam draugui
Korp! Neo-Lithuania filisteriui

JONUI ČIUBERKIUI

mirus, jo žmonai REGINAI, dukroms DANUTEI ir ILONAI su šeimomis, ir sūnui ARŪNUI reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime

*Eugenija ir Andrius Mackevičiai,
Staškų šeima – Angelė, Vytautas,
Edwardas su Venessa, Richardas ir Rita*

Mūsų mielam bičiuliui, buvusiam Vilties D-jos
Valdybos nariui ir Dirvos redaktoriui,

JONUI ČIUBERKIUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą našlei REGINAI, dukroms DANUTEI ir ILONAI, sūnui ARŪNUI ir visiems jų artimiesiems, kartu su jais liūdėdami jo netekus.

Stella ir Vytautas Abraičiai

A.†A. JONUI ČIUBERKIUI

staiga mirus, giliausią užuojautą reiškiamo žmonai REGINAI, duktėm DANUTEI ir ILONAI su šeimomis ir jo sūnui mūsų geram draugui ARŪNUI

*Vytenis Čyvas
Gintė Damušytė
Antanas ir Rasa Razgaičiai
Dalia Sakaitė
Eglė Žygaitė*

A.†A. KOL. TADUI JURCIUI

mirus, Jo žmonai DAGMARAI, seserims SOFIJAI KIKLIENEI, ALEKSANDRAI LITVINIENEI Lietuvoje, anūkei LYDIJAI JURCYTEI ir visiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime.

*Korp! Neo-Lithania
St. Peterburgo padalinio
skyriaus valdyba ir nariai*

A.†A. JONUI VALAUSKUI

mirus, Jo žmoną IDĄ ir kitus artimuosius, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

*Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
St. Peterburgo Skyriaus Valdyba ir nariai*

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą – pristatomi į namus.
Talpintuvai į Lietuvą siunčiami kas savaitę.

AIR CARGO skubiems siuntiniams.

ŠVENČIŲ PROGA

PINIGAI pervedami **DOLERIAIS**
papigintomis kainomis. Mažiausia suma – \$50
MAISTO SIUNTINIAI: nuo \$29 iki \$98
55 svarai, maisto rinkinys \$98

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą. Dirbame nuo 1987

Rūta Degutienė 216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK 2638 W 69th Street Chicago, IL 60629
CHICAGOS Tel. 312-436-7772